

Beleids- en begrotingstoelichting

LANDBOUW

Begrotingsuitvoering 2024

Jo Brouns

Vlaams Minister van Omgeving en Landbouw

INHOUDSOPGAVE

II. INLEIDING DOOR DE MINISTER	4
III. SAMENVATTING	5
IV. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN	7
1. Transversale, horizontale doelstellingen	7
2. Overkoepelende strategische doelstellingen	8
V. BELEIDSVELD: LANDBOUW EN ZEEVISSERIJ	9
1. ISE - THEMA OVERSCHRIJDEND	9
1.1. Strategische doelstellingen	9
1.2. Operationele doelstellingen	9
1.3. Budgettair kader voor het begrotingsjaar	9
1.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)	10
1.3.2. Overige entiteiten onder gezag	13
1.3.3. Overige entiteiten onder toezicht	14
2. ISE LAND- EN TUINBOUW	15
2.1. Strategische doelstellingen	16
2.2. Operationele doelstellingen	17
2.3. Budgettair kader voor het begrotingsjaar	31
2.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)	31
2.3.2. Overige entiteiten onder gezag	45
2.3.3. Overige entiteiten onder toezicht	47
VI. BELEIDSVELD: LANDBOUW- EN ZEEVISSERIJONDERZOEK	48
1. ISE LANDBOUW- EN ZEEVISSERIJONDERZOEK	48
1.1. Strategische doelstellingen	49
1.2. Operationele doelstellingen	49
1.3. Budgettair kader voor het begrotingsjaar	58
1.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)	58
1.3.2. Overige entiteiten onder gezag	59
1.3.3. Overige entiteiten onder toezicht	64
VII. BELEIDSVELD: PROMOTIE LANDBOUW, TUINBOUW EN ZEEVISSERIJ	65
1. ISE PROMOTIE LANDBOUW, TUINBOUW EN ZEEVISSERIJ	65
1.1. Strategische doelstellingen	66
1.2. Operationele doelstellingen	67
1.3. Budgettair kader voor het begrotingsjaar	67
1.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)	67

1.3.2. Overige entiteiten onder gezag	68
1.3.3. Overige entiteiten onder toezicht.....	68
VIII. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD	69
1. Apparaatskredieten	69
2. Begrotingsprogramma's zonder beleidsveld	76
IX. LIJST MET AFKORTINGEN	77
X. BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN' ...	79
XI. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE RESOLUTIES EN MOTIES VAN HET VLAAMS PARLEMENT'	90
XII. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE AANBEVELINGEN VAN HET REKENHOF'	91
XIII. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE ARRESTEN VAN HET GRONDWETTELIJK HOF EN VAN HET HOF VAN JUSTITIE".....	92

II. INLEIDING DOOR DE MINISTER

Tijdens het Belgisch EU-voorzitterschap heeft het beleidsdomein Landbouw en Visserij met succes een duidelijke stempel gedrukt op het Europese landbouwbeleid. Onder Vlaamse leiding werden verschillende wetgevende dossiers tot een goed einde gebracht. Via doelgerichte evenementen inspireerden we beleidsmakers, middenveld en Europese partners, en zetten we Vlaanderen op de kaart als een daadkrachtige en innovatieve regio.

Vanuit drie strategische krachtlijnen – een sterk Europees landbouw- en voedselbeleid, innovatie en verduurzaming – stuurden we het voorzitterschap inhoudelijk aan. Maandelijks werd de Landbouwwraad voorgezeten, waarbij regionale ministers op de Belgische stoel plaatsnamen. In de Raad en het Speciaal Comité Landbouw (SCL) werden cruciale thema's besproken zoals de GLB-hervorming, marktevoluties, handelsvraagstukken en crisisbeheer.

Tegelijkertijd stond het voorzitterschap in het teken van boerenprotesten, die wezen op structurele bezorgdheden over inkomensdruk, administratieve lasten en concurrentie met derde landen. In antwoord daarop zette het Belgische voorzitterschap in op een snelle herziening van de GLB-verordening, met steun van de Raad en het SCL. Ook werden onder leiding van Vlaanderen en Wallonië gezamenlijke conclusies uitgewerkt over de toekomst van de landbouw in Europa, met het oog op de nieuwe Europese Commissie.

Het Symposium over de Toekomst van Landbouw in de EU bracht beleidsmakers, wetenschappers, ondernemers en sectororganisaties samen rond drie kernperspectieven: markt, duurzaamheid en sociale dimensie. De uitkomsten voedden de strategische dialoog van Commissievoorzitter Von der Leyen. Daarnaast boden de conferentie over de strategische GLB-plannen en de Open Food Conference – een unieke samenwerking tussen Vlaamse en internationale partners – een platform voor debat, kennisdeling en Vlaamse innovatie. De bezoeken aan onder andere Transfarm en de bio-incubator in Leuven illustreerden onze voortrekkersrol in de eiwittransitie en technologische vernieuwing.

Deze bijdrage aan het Europese landbouwbeleid bevestigt de ambitie van Vlaanderen om – in samenwerking met alle bestuursniveaus – een toekomstgericht en veerkrachtig landbouwsysteem uit te bouwen.

III. SAMENVATTING

Met ingang van 1 januari 2024 werden de beleidsdomeinen LV, EWI en WSE samengevoegd tot het nieuwe beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie (WEWILS). Het Departement Landbouw en Visserij werd op 1 januari 2024 omgevormd tot het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

De structuur van de begroting werd pas bij begroting 2025 aangepast aan de nieuwe organisatiestructuur.

Voorliggende BBT BU2024 volgt derhalve nog de structuur en begrotingsartikelen (met ministercodes die destijds golden) op basis van beleidsvelden en inhoudelijke structuurelementen zoals omschreven in de BBT BO2024.

TOTAAL – LANDBOUW, excl. DAB's, excl. apparaatsuitgaven en programma B

(duizend euro)					
	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2024	20.000	1.739	0	179.449	156.951
BA-JR 2024	20.000	1.739	0	184.553	161.730
BU 2024	1.683	2.005	0	374.353	128.366

PROGRAMMA KD – LANDBOUW EN ZEEVISSERIJ

(duizend euro)					
	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2024	20.000	1.739	0	167.037	144.539
BA-JR 2024	20.000	1.739	0	171.141	148.318
BU 2024	1.683	2.005	0	360.941	114.954

PROGRAMMA KF – LANDBOUW- EN ZEEVISSERIJONDERZOEK

(duizend euro)					
	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2024	0	0	0	6.792	6.792
BA-JR 2024	0	0	0	7.792	7.792
BU 2024	0	0	0	7.792	7.792

PROGRAMMA KG – PROMOTIE LANDBOUW, TUINBOUW EN ZEEVISSERIJ

(duizend euro)					
	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2024	0	0	0	5.620	5.620
BA-JR 2024	0	0	0	5.620	5.620
BU 2024	0	0	0	5.620	5.620

IV. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

1. Transversale, horizontale doelstellingen

- *Het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2020-2024 zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 25 september 2020*

Het beleidsdomein WEWILS – luik Landbouw is niet betrokken bij het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding.

- *Het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan 2020-2024 zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 25 september 2020*

Het beleidsdomein WEWILS – luik Landbouw is niet betrokken bij het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan.

- *Het Horizontaal Integratie- en Gelijke Kansenbeleidsplan 2020-2024 zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 23 oktober 2020*

Het beleidsdomein WEWILS – luik Landbouw is niet betrokken bij het Horizontaal Integratie- en Gelijke Kansenbeleidsplan.

- *Het Vlaams strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden 2020-2025 zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 13 november 2020*

Het beleidsdomein WEWILS – luik Landbouw is niet betrokken bij het Vlaams strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden.

- *Het Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld 2020-2024 zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 23 oktober 2020*

Het beleidsdomein WEWILS – luik Landbouw is niet betrokken bij het Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld.

- *Het Actieplan ter preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie 2020-2024 zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 21 mei 2021*

Het beleidsdomein WEWILS – luik Landbouw is niet betrokken bij het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding.

- *Het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 9 december 2019 inclusief actualisaties*

Het beleidsdomein WEWILS – luik Landbouw is betrokken bij het Energie- en Klimaatplan en leverde haar bijdrage aan de algemene rapportering.

- *Het luchtbeleidsplan 2030 zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 25 oktober 2019*

Het beleidsdomein WEWILS – luik Landbouw is betrokken bij het Luchtbeleidsplan 2030.

De uitvoering van de landbouwmaatregelen ligt op schema.

In de Programmatische Aanpak Stikstof zijn emissiereducerende maatregelen voor NOx en NH3 opgenomen die nodig zijn om de 2030-doelstelling te kunnen realiseren. De relevante maatregelen uit het Luchtbeleidsplan 2030 maken hier integraal deel van uit.

- *De 7 transitieprioriteiten uit de vierde Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling (VSDO4), goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 26 november 2021*

Het beleidsdomein WEWILS – luik Landbouw was in 2024 betrokken bij 3 van 7 transitieprioriteiten, meer bepaald circulaire economie, omgeving voor de toekomst en tot slot energie en klimaat.

Voor circulaire economie wordt verwezen naar OD 1.4, onderdeel Vlaanderen circulair en bio-economie.

Voor energie en klimaat wordt verwezen naar resp. OD 2.1 en OD 2.6.

Voor omgeving wordt verwezen naar OD 2.2 (water), OD 2.3 (bodem), OD 2.4 (emissies) en OD 2.5 (biodiversiteit).

2. Overkoepelende strategische doelstellingen

Er waren in 2024 geen overkoepelende strategische doelstellingen voor landbouw. De strategische doelstellingen zijn gekoppeld op het niveau van een inhoudelijk structurelement.

V. BELEIDSVELD: LANDBOUW EN ZEEVISSERIJ

Het beleidsveld Landbouw en Zeevisserij omvat drie inhoudelijke structuurelementen (ISE):

- Thema overschrijdend;
- Land- en tuinbouw;
- Visserij en Aquacultuur.

1. ISE - THEMA OVERSCHRIJDEND

Dit inhoudelijk structuurelement omvat thema-overschrijdende aspecten die niet exclusief toegewezen kunnen worden aan één specifiek ISE binnen het beleidsveld 'Landbouw en Zeevisserij'.

1.1. Strategische doelstellingen

Voor dit ISE waren geen specifieke SD's opgenomen in de beleidsnota 2019-2024.

1.2. Operationele doelstellingen

Voor dit ISE waren geen specifieke OD's opgenomen in de beleidsnota 2019-2024.

1.3. Budgettair kader voor het begrotingsjaar

THEMA OVERSCHRIJDEND, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	AO 2024		TO 2024		LO 2024	
2024	BA	BU	BA	BU	BA	BU
ESR-ontvangsten OW	0	0	70	189	0	0
Toelagen OI	0	0	0	0	0	0
Overige OL,OP, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	70	189	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Binnen dit inhoudelijk structuurelement is er slechts één ontvangstenartikel, nl. KB0-9KDXTAC-OW – Fonds toezicht en handhaving landbouwdecreet.

Toelichting: zie betrokken middelenartikel.

THEMA OVERSCHRIJDEND, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK 2024			VEK 2024		
2024	BA	BA-JR	BU	BA	BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	3.715	4.684	2.865	3.715	4.770	2.555
Toelagen IS	189	189	184	189	189	184
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	3.904	4.873	3.049	3.904	4.959	2.738

Inhoudelijke toelichting:

Het budget BA heeft betrekking op de in de administratieve begroting ingeschreven kredieten voor 2024. Bij budget BA-JR zijn de reële toegewezen ontvangsten 2024 opgenomen, vermeerderd met de niet-aangewende toegewezen ontvangsten uit vorige jaren. Vandaar een verschil van 497.000 euro in VAK en 550.000 euro in VEK.

Aan VAK-zijde is de kredietevolutie van BA naar BA-JR ook het gevolg van herverdelingen ten belope van +472.000 euro.

Aan VEK-zijde is de kredietevolutie van BA naar BA-JR ook het gevolg van herverdelingen ten belope van +505.000 euro

1.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)**Ontvangsten****KB0-9KDXTAC-OW – FONDS TOEZICHT EN HANDHAVING LANDBOUWDECREET****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het Fonds Toezicht en Handhaving Landbouwdecreet werd opgericht via het decreet van 6 juli 2018 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2018 (art. 14).

De middelen van het Fonds bestaan uit:

- de administratieve geldboeten en exclusief bestuurlijke geldboeten, in voorkomend geval de vermeerdering hiervan met het economisch voordeel voortvloeiend uit het plegen van de inbreuk, geïnd in uitvoering van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid;
- de expertisekosten geïnd in uitvoering van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid;
- de bijdragen en bestuurlijke geldboeten, geïnd in uitvoering van het decreet van 3 april 2009 houdende de organisatie van co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele en biologische gewassen.

De toegewezen ontvangsten zijn bestemd voor uitgavenartikel KB0-1KDX4AC-WT.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
	AO	TO	LO
BA 2024	0	70	0
BA-JR 2024	0	70	0
BU 2024	0	189	0

Inhoudelijke toelichting:

BA 2024 betreft een jaarlijkse raming die bij het oprichten van dit fonds werd vooropgesteld als potentiële ontvangst, maar vooraf moeilijk in te schatten is. In 2024 werden in het kader van de administratieve handhaving visserijbeleid meer ontvangsten geïnd.

Uitgaven**KB0-1KDG2AU-IS – VILT****Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit artikel wordt de toelage aan vzw Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw (VILT) voorzien. Vzw VILT is een samenwerkingsverband waarin zowel de overheid als privé-organisaties uit de hele agrovoedingsketen participeren.

Door middel van communicatie en informatie bevordert en stimuleert VILT op een onafhankelijke manier een betere kennis van en begrip voor de Vlaamse land- en tuinbouw, in de meest ruime zin van het woord.

Via een strategisch informatieaanbod richt VILT zich al vele jaren naar volgende relevante doelgroepen: journalisten, politici, land- en tuinbouwers, ambtenaren, onderwijzers, onderzoekers, mensen uit de voedingsindustrie, plattelandsrecreanten en consumenten. Het belangrijkste medium is de elektronische communicatie.

Op de digitale themazender PlattelandsTV heeft VILT een eigen programma, nl. VILT TeeVee dat vijf keer per jaar wordt uitgezonden. Actuele topics worden er in originele rubrieken belicht. Om de vijf jaar laat VILT ook een onderzoek uitvoeren naar het imago van de Vlaamse land- en tuinbouw bij het brede publiek.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024
Uitgaven	189	189	184	189	189	184

Inhoudelijke toelichting:

De interne stroom werd vastgelegd en vereffend ten belope van 184.000 euro, het benodigde krediet op basis van de door VILT ingediende begroting.

Zie bespreking onder 1.3.3. overige entiteiten onder toezicht – Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw

KB0-1KDX2AA-WT – WERKING LAND- EN TUINBOUW EN VISSERIJ

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel omvat:

- specifieke werkingsuitgaven van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij;
- externe beleidsondersteunende (onderzoeks-)opdrachten op vlak van landbouw en visserij;
- uitgaven voor technische bijstand voor het Vlaams GLB-Strategisch Plan (o.m. monitoring en evaluatie,...), uitgaven voor het Vlaams Ruraal Netwerk van het GLB-SP;
- uitgaven voor technische bijstand van het EFMZVA-programma;
- uitgaven in kader van relance - Vlaamse Veerkracht;
- uitgaven in kader van het EU-voorzitterschap 2024.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024
Uitgaven	3.426	3.898	2.663	3.426	3.931	2.377

Inhoudelijke toelichting:

Aan VAK-zijde is de kredietevolutie van BA naar BA-JR het gevolg van een herverdeling vanuit de provisie voor het EU-voorzitterschap 472.000 euro.

Aan VEK-zijde is de kredietevolutie van BA naar BA-JR eveneens het gevolg van herverdelingen, meer bepaald:

- 995.000 euro vanuit de provisie voor het EU-voorzitterschap;
- 10.000 euro vanuit de relanceprovisie voor VV033;
- 500.000 vanuit dit artikel naar ISE 'Land- en tuinbouw'.

Het vastleggingskrediet werd in 2024 maar voor 68% benut. Dit komt o.m. voort uit het luik technische bijstand waar de kredieten pro rata van de programma-periode worden in geschreven, maar voor dit luik van de technische bijstand in 2024 niet volledig nodig waren. Ook werden minder en beperktere opdrachten uitgeschreven.

KB0-1KDX2AB-WT – COMMUNICATIE LAND- EN TUINBOUW EN VISSERIJ

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel is bestemd voor de aanrekening van uitgaven in het kader van het communicatiebeleid van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij (interne en externe communicatie): onder meer deelname aan beurzen en evenementen, audiovisuele media, digitale media, communicatiemateriaal enz.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024
Uitgaven	219	219	202	219	219	173

Inhoudelijke toelichting:

Het beschikbare VAK werd nagenoeg volledig besteed.

KB0-1KDX4AC-WT – FONDS TOEZICHT EN HANDHAVING LANDBOUWDECREET**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het Fonds Toezicht en Handhaving Landbouwdecreet werd opgericht in het decreet van 6 juli 2018 houdende bepaling tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2018 (art.14).

De ontvangsten kunnen worden aangewend voor:

- Specifieke werkingskosten in uitvoering van hoofdstuk 3 Controle- en sanctiebepalingen van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid;
- De uitgaven voor het vergoeden van de economische schade, vermeld in artikel 14 van het decreet van 3 april 2009 houdende de organisatie van co-existentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele en biologische gewassen en de uitvoeringsbesluiten ervan.

Dit artikel is het corresponderende uitgavenartikel bij het ontvangstenartikel KB0-9KDX4AC-OW.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024
Uitgaven	70	567	0	70	620	5

Inhoudelijke toelichting:

Het budget BA heeft betrekking op de in de administratieve begroting ingeschreven kredieten voor 2024. Bij budget BA-JR zijn de reële toegewezen ontvangsten 2024 opgenomen, vermeerderd met de niet-aangewende toegewezen ontvangsten uit vorige jaren. Vandaar een verschil van 497.000 in VAK en 550.000 euro in VEK.

Er waren in 2024 geen nieuwe dossiers die op dit artikel werden aangerekend.

1.3.2. Overige entiteiten onder gezag

Er zijn geen entiteiten onder gezag binnen dit ISE

1.3.3. Overige entiteiten onder toezicht

Entiteit: Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw

Vzw VILT is een rechtspersoon die deel uitmaakt van de Vlaamse deelstaatoverheid, door onder sectorale code 13.12 te ressorteren.

Ontvangsten

- Toelage

Vanuit de Vlaamse begroting werd in 2024 een toelage van 184.000 euro toegekend aan VILT vzw.

- Jaarlijkse toelage van de Vlaamse provincies

De vijf Vlaamse provincies betalen elk een werkingstoelage aan VILT, die varieert van 12.400 euro tot 12.520 euro, goed voor een totaalbedrag van 62.220 euro in 2024.

- Jaarlijks lidgeld van de sectoren:

VILT telt negen organisaties die lid zijn en jaarlijks lidgeld betalen: BFA, Fedagrim, VBT, Belplant en ILVO eigen vermogen betaalden in 2024 elk 9.363,90 euro. Cera en ABS betaalden elk 10.290 euro. Boerenbond 20.580 euro en VLAM 75.000 euro. Al deze organisaties droegen in 2024 samen 162.979,50 euro bij.

- Jaarlijks lidgeld van kredietinstellingen

Twee kredietinstellingen zijn lid van VILT: KBC en Crelan. Zij betaalden elk een bedrag tussen de 10.000 euro en 10.290 euro, of samen 20.290 euro.

- inkomsten advertenties en vacatures

In 2024 werd een bedrag geïnd van 27.660 euro voor de plaatsing van vacatures en banners op de website van sponsors en vrienden van VILT.

- Overdracht saldi

De rekening vertoonde op 31 december 2024 een positief saldo: 57.386,34 euro.

Te bestemmen resultaat

Het resultaat van 2024 bedraagt -25.735,61 euro. De algemene vergadering heeft beslist dit resultaat in vermindering te brengen van de reserve die in 2021 in het leven werd geroepen voor het veranderingstraject van de organisatie.

Uitgaven

- Diensten en diverse goederen

In totaal werd 175.556,14 euro uitgegeven voor diensten en diverse goederen. Het gaat onder meer om kosten voor economaat, computermateriaal, communicatie, telefoon, documentatie en kranten, verzekering, onkosten personeel, vergaderkosten, enz. Ook alle uitgaven in het kader van acties en media passen hierin: websites, tv-reportages, en uitbesteding redactiewerk.

- Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen

In 2024 telde VILT vijf werknemers. Er werd in totaal 307.328,97 euro uitbetaald voor bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen.

2. ISE LAND- EN TUINBOUW

Het inhoudelijk structuurelement 'Land- en Tuinbouw' heeft betrekking op beleidsinitiatieven en -maatregelen die zich rechtstreeks richten tot de landbouwer en/of het landbouwbedrijf.

Professionalisering van het landbouwondernemerschap en stimuleren van duurzame ontwikkeling staan hierbij centraal. Ook diverse instrumenten van het Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) zijn hieronder vervat.

Het ISE omvat eveneens enkele specifieke maatregelen voor de brede agrovoedingsketen (van toelevering tot afzet).

Daarnaast behelst dit ISE de ondersteuning van centra en verenigingen die in de periferie rond de land- en tuinbouw actief zijn, zoals praktijkcentra, fokkerijverenigingen, verenigingen die lokaal genetisch uitgangsmateriaal in stand houden, etc.

Tot slot valt ook landbouw in relatie tot verscheidene ontwikkelingen en uitdagingen hier onder: vb. landbouw-klimaat, landbouw-milieu, landbouw-voeding, landbouw-ruimte,...

Prestatie-indicatoren

- **Omschrijving**

Benaming	(1) areaal met agromilieuklimaatverbintenissen
Definitie	De indicator omvat het areaal waarop een in het kader van het GLB aangegane agromilieuklimaatverbintenis van toepassing is.
Relevantie	De agromilieuklimaatverbintenissen vormen een onderdeel van het Vlaams GLB-Strategisch Plan. Voor deze maatregelen is er naast Europese ook Vlaamse cofinanciering. Deze maatregelen dragen bij tot verschillende milieu -, klimaat - en biodiversiteitsdoelstellingen. Specifiek gaat het om de volgende verbintenissen: - Tijdelijk grasland naar blijven grasland - Teelt van milieu -, biodiversiteitsvriendelijke en/of klimaatbestendige gewassen - Meerjarige bloemenstrook in de fruitteelt - Onderhoud boslandbouwsystemen Het Vlaams GLB-Strategisch Plan is van start gegaan in 2023. De eerste uitbetalingen voor de agromilieuklimaatverbintenissen volgen in 2024.
Berekeningswijze	Via de verzamelaanvraag geeft de landbouwer jaarlijks het areaal aan waarop een agromilieuklimaatverbintenis van toepassing is. Via het monitoringssysteem dat opgezet wordt voor de rapportering in kader van het GLB kan dan het areaal aan verbintenissen worden berekend. Dit wordt uniek per maatregel berekend. Vervolgens worden de totalen per maatregel opgeteld.
Bron	Agentschap Landbouw en Zeevisserij
Meetfrequentie	Jaarlijks (voorjaar)

Benaming	(2) Areaal in omschakeling naar biologische landbouw
Definitie	De indicator omvat het areaal waarvoor in het kader van het GLB een verbintenis tot omschakeling naar biologische landbouw werd aangegaan.
Relevantie	De omschakeling naar biolandbouw vormt een onderdeel van het Vlaams GLB-Strategisch Plan. Voor deze maatregel is er naast Europese ook Vlaamse cofinanciering. Deze maatregel draagt bij tot verschillende milieu -, klimaat – en biodiversiteitsdoelstellingen en toont de evolutie van het bio-areaal in Vlaanderen aan.
Berekeningswijze	Via de verzamelaanvraag geeft de landbouwer jaarlijks het areaal aan dat in omschakeling is. Via het monitoringssysteem dat opgezet wordt voor de rapportering in kader van het GLB kan dan het unieke areaal aan verbintenissen worden berekend.
Bron	Agentschap Landbouw en Zeevisserij
Meetfrequentie	Jaarlijks (voorjaar)

• **Evolutie prestatie-indicatoren in 2024**

	2023	2024
Vlaams areaal onder agromilieuklimaat-verbintenissen	9.015 ha	12.096 ha
Vlaams areaal in omschakeling naar biologische landbouw	1.478 ha	1.378 ha

Agromilieuklimaat-areaal:

Het areaal waarvoor Vlaamse landbouwers vrijwillig bereid waren om gedurende 5 jaren een verbintenis - die natuur, milieu en/of klimaat ten goede komt - aan te gaan, steeg significant in 2024 (+ 3.081 ha).

Bio-areaal:

De koopkrachtcrisis (prijsinflatie) die zich ontwikkelde in nasleep van de Russische agressie tegenover Oekraïne, toont een opmerkelijke correlatie tot de daling van de consumptievraag naar biologische voeding. Gezien de marktvraag determinerend is voor het aanbod, zien we een stagnering/lichte daling van het areaal dat in 2024 werd omgeschakeld naar biologische productie (- 100 ha).

2.1. Strategische doelstellingen

In de beleidsnota 2019-2024 Landbouw en Visserij waren voor dit inhoudelijke structurelement volgende SD's ingeschreven:

- SD1. Met ondernemerschap en innovatie naar een circulair voedselsysteem;
- SD2. Ecosysteemdiensten benutten om klimaatverandering en milieu-uitdagingen aan te pakken;
- SD3. Innovatie, onderzoek en kennisdoorstroming spelen een sleutelrol.

2.2. Operationele doelstellingen

- OD 1.1 Toegang tot grond

In 2022 werd binnen de Vlaamse meerderheid een principieel akkoord tot actualisering van de pachtwet gesloten, wat met het Vlaams Pachtdecreet van 13 oktober 2023 juridisch werd verankerd.

De centrale doelstelling daarbij was om vanuit de overheid een kader te scheppen waaruit eigenaars en pachters vertrouwen putten om langetermijnpacht-overeenkomsten te sluiten, zonder dat dit bijkomende administratieve lasten genereert.

Via de inwerkingtreding van het Vlaamse Pachtdecreet op 1 november 2023 en het uitvoeringsbesluit op 26 januari 2024 werden o.a. volgende elementen gerealiseerd: het stimuleren van schriftelijke overeenkomsten, transparantie voor perceelseigenaars over wie zich bij de overheid registreert als perceelsgebruiker, de invoering van een 'onweerlegbaar vermoeden inzake het ontvangen van een pensioen', voorkooprecht voorbehouden aan (nog steeds) actieve pachters, mogelijkheden voor eigenaars om hun eigendom na een eerste pachtperiode pachtvrij te verkopen, invoering van het principe van 'veilige koper', voorwaardelijke mogelijkheid tot pachttopzeg voor bebossing van percelen met een planologisch groene bestemming en de oprichting van het Pachtobservatorium.

Ook werd in het kader van de Vlaamse voedselstrategie een voedseldeal geïnitieerd rond de toegang tot grond. Het doel van deze deal was om, met een brede groep stakeholders en vanuit verschillende invalshoeken, de uitdagingen en oplossingen gelinkt aan 'toegang tot grond' te detecteren. In 2022 en 2023 werden de eerste ideeën besproken met een brede groep stakeholders uit de keten, het middenveld, het onderzoek en het beleid. Uit deze oefening konden vijf concrete uitdagingen gedetecteerd worden. Een aantal uitdagingen wordt (mede) door het Agentschap Landbouw en Zeevisserij aangepakt, zoals het optimaal benutten van de mogelijkheden van publieke gronden via een project rond publieke grond en het aanstellen via een overheidsopdracht van een externe partner die lokale besturen ondersteunt rond de ontwikkeling van lokale voedselstrategieën. Werken rond lokaal grondenbeleid is een van de thema's in deze opdracht

Daarnaast liep in 2024 ook nog het project 'Landmobiliteit'. Dit project zorgt voor matchmaking tussen stoppende en startende landbouwers en faciliteert op die manier de toegang tot grond voor nieuwkomers.

- OD 1.2 Ondernemerschap en vakmanschap

In 2024 werd de instroom in het landbouwberoep gefaciliteerd, zowel via overname- en opstartsteun, als via een aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwers. De nieuwe VLIF-maatregel 'Opstart van of omschakeling naar een toekomstgerichte duurzame ondernemingsstrategie op een landbouwbedrijf' werd uitgerold via een eerste deelname-oproep in 2024. Daarbij worden bedrijven beoogd die een vernieuwde niet-gangbare bedrijfsstrategie implementeren, inherent gepaard gaande met inkomens- en succesrisico's in de eerste jaren van de implementatie. De vernieuwde bedrijfsstrategie moet het bedrijf veerkrachtig en toekomstgericht maken, de economische leefbaarheid van het bedrijf waarborgen evenals bijdragen aan het leveren van belangrijke diensten aan de samenleving. Hiermee worden bedrijfsleiders ondersteund die een antwoord willen bieden en meewerken aan de maatschappelijke, ecologische en economische doelstellingen waarbij economie en ecologie hand in hand gaan.

Het GLB draagt er toe bij dat de consument toegang heeft tot betaalbaar, duurzaam geproduceerd voedsel, dat landbouwers aangemoedigd worden om maatschappelijke diensten te leveren en dat inkomens gestabiliseerd worden. Voor de GLB-periode 2023-2027 is 1,65 miljard euro vrijgemaakt voor de verdere verduurzaming van de Vlaamse land- en tuinbouwsector via inkomenssteun voor duurzaamheid en ondersteuning van maatregelen die publieke diensten, samenwerking, innovatie, verjonging en instroom in de sector faciliteren (zie ook OD 1.3, OD 1.4, OD 2.1, OD 2.2, OD 2.3., OD 2.4, OD 2.5).

Deelname aan diverse GLB-maatregelen is gekoppeld aan de naleving van brede conditionaliteitsvereisten. Eind 2023 en in 2024 heeft de Europese Commissie vereenvoudigingen aan de GLB-conditionaliteit, in het bijzonder van meerdere GLMC-normen, en aanpassingen aan verschillende steunvoorwaarden en steunbedragen van meerdere ecoregelingen goedgekeurd. Deze wijzigingen met ingang vanaf 2024 en 2025 hadden tot doel het verbeteren van de praktische werkbaarheid, waarbij rekening wordt gehouden met een reeks factoren zoals bodem-, weers- en klimaatomstandigheden, zodat de maatregelen effectiever aansluiten bij de beoogde finaliteit en uitdagingen waarmee landbouwers worden geconfronteerd.

In 2024 werd verder ingezet op het informeren van de landbouwers over de diverse maatregelen en de conditionaliteit, zowel tijdens de indieningsperiode van de verzamelaanvraag als tijdens de uitvoeringsperiode op het terrein.

De tool bodempaspoort helpt landbouwers bij een duurzaam bodembeheer. Sinds september 2023 kunnen landbouwers hun bodempaspoort consulteren en er allerlei gebundelde informatie over hun percelen raadplegen. In 2024 werd de tool verder uitgebreid en werden daar onder andere de resultaten van bodemanalyses raadpleegbaar en ging de ontwikkeling van een module voor prognose van koolstoftoename door het teeltplan van start. Het bodempaspoort is 'mobile first' ontwikkeld, en dus optimaal beschikbaar via de smartphone.

- OD 1.3 Weerbaarheid

In 2024 werden de GLB-maatregelen ter ondersteuning van het Vlaams Agricultural Knowledge and Innovation System (AKIS) volop verder uitgerold.

Kennisdeling over de mogelijkheden van diverse verdienmodellen en individuele adviesverlening over geschikte verdienmodellen voor het eigen bedrijf zijn cruciaal om in de toekomst meer weerbaar te zijn tegen crisissen. Er werd ingezet op opleidingen voor landbouwers en adviesverleners rond duurzame verdienmodellen en het gebruik van digitale tools. Er werd specifieke aandacht besteed aan jonge landbouwers om instroom in de sector te bevorderen.

Transparantie in de landbouw- en voedselketen is cruciaal voor een goed werkende markt, waardoor marktdeelnemers betere keuzes kunnen maken en een dieper inzicht krijgen in marktontwikkelingen. Het doel is om landbouwers en andere marktdeelnemers te voorzien van nauwkeurige en actuele marktinformatie. In 2024 werd het kader voor markttransparantie in samenwerking met de sector geanalyseerd, en werd een actieplan opgesteld om deze transparantie te verbeteren. Binnen de agrovoedingsmarkt, die atypisch wordt gekenmerkt door veel kleine aanbieders en weinig grote afnemers van bovendien overwegend bederfbare producten, is er door de EU een kader opgemaakt met focus op verschillende maatregelen. Dit omvat uitzonderingen op mededingingsregels voor erkende producenten- of brancheorganisaties, ontsluiten van marktinformatie (data) en het beteugelen van oneerlijke handelspraktijken. Communicatie via de cijferwebsite van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij en educatie spelen een

centrale rol bij het informeren van alle betrokkenen over regelgeving, rechten en het benutten van kansen in een eerlijke en transparante markt.

- OD 1.4 Samenwerking

Voedselstrategie

In het kader van het Belgisch voorzitterschap van de Raad vond de Open Food Conference (11-13/03, Leuven). Een driedaagse conferentie die thema's, relevant voor de Vlaamse eiwit- en voedselstrategie, op de Europese politieke agenda heeft gezet. Hiervoor werd nauw samengewerkt met het Departement EWI en het Departement DKBZA. De inzet was 27 verschillende parallelle sessies en 4 plenaire sessies met veel inbreng van beleid, onderzoek, bedrijfswereld en middenveld. Meer dan 650 participanten vanuit 42 landen en meer dan 170 sprekers zakten af naar Leuven voor de Open Food Conference. De samenvattingen van de sessies alsook aanbevelingen voor voedselbeleid werden gepubliceerd in een [summary report](#).

De opstart en uitvoering van de voedseldeals werd in 2024 in een stroomversnelling gebracht. Verschillende deals kregen begeleiding van een externe facilitator bij het opstellen van doelstellingen, organiseren van workshops met stakeholders en stakeholdermanagement. Binnen elke deal werden concrete acties ondernomen:

- Deal eerlijke en echte prijzen:
 - o Organisatie van een seminarie i.s.m. meerdere stakeholders [over toepassingen van de mededingingswet in kader van duurzaamheidsinitiatieven](#).
 - o Opstellen van een nota met daarin een afbakening van de begrippen eerlijke en echte prijzen en een overzicht van instrumenten die helpen om te komen tot meer eerlijke/echte prijzen
 - o Workshops (intern en extern met stakeholders) om de instrumenten en acties te identificeren die het meest impact kunnen hebben op eerlijke prijzen.
 - o Ondersteunen van het project Superlijst Mensenrechten van Rikolto dat in kaart bracht in welke mate de Belgische supermarkten mensenrechten beschermen in hun toeleveringsketens.
 - o Financiering van twee projecten binnen het subthema "Samen werken aan eerlijke prijsvorming en echte prijzen" van de oproep EIP-Samenwerking: GraanWaardig en PeaPact².
- Deal voedselhubs:
 - o Met het bestaande netwerk van sociale distributieplatformen organiseerde Möbius een aantal workshops rond de thema's: definiëren van de taken van een voedselhub, in kaart brengen van de systemen waarin de verschillende voedselhubs zich bevinden en hieruit opportuniteiten/gevaren halen, zoeken naar partners en onderhouden van partnerschappen.
- Deal voedselomgeving:
 - o Bijdragen aan het burgerwetenschapsproject De Grote Voedselkaart, een burgerwetenschapsproject, gesubsidieerd door VLAIO in het kader van de Vlaamse voedselstrategie
 - o Coördinatie en afstemming tussen de bestaande initiatieven en onderzoeken rond de Vlaamse voedselomgeving
- Deal jeugd:
 - o Samenbrengen van de relevante stakeholders, in kaart brengen van de verschillende lopende acties in de vorm van een nota, opmaken

van een SWOT-analyse van het huidige systeem, uitdenken van het toekomstige systeem.

- Deal lokaal voedselbeleid:
 - o Organiseren van verschillende webinars voor lokale besturen
 - o Opmaak van een overheidsopdracht "Ondersteuning en begeleiding van lokale besturen bij de uitwerking van een (boven)lokale voedselstrategie", gefinancierd door de Vlaamse Landmaatschappij, Departement Omgeving en Agentschap Landbouw en Zeevisserij.
- Deal agro-ecologie:
 - o Organiseren van een sessie aangaande evolutie en begripsduiding van het concept agro-ecologie op de Open Food Conference
 - o Organiseren van een werkgroep rond agro-ecologie in beleid waar informatie uitgewisseld wordt, mogelijke samenwerkingen ontstaan, en rond verbeterpunten aan beleidsinstrumenten wordt gewerkt.
 - o Opmaak van een kadertekst agro-ecologie voor het Agentschap

Deal catering.

- o Financiering van het EIP-project [ZOBIO](#): meer lokale bioproducten in zorgkeukens door samenwerkingen tussen bioboeren en zorginstellingen.
- o Een cartografie opgesteld van de verschillende aanbieders in catering

Eiwitstrategie 2021-2030

Binnen de Vlaamse eiwitstrategie 2021-2030, die ondertekend werd door twintig organisaties en partners actief in de agro-voedingsketen, overheid of onderzoek, werden zes strategische thema's vooropgesteld: duurzaam diervoeder, duurzame dierlijke productie, meer plantaardige eiwitten, meer nieuwe eiwitten, meer productdiversiteit en een duurzame eiwitconsumptie.

Terwijl in 2022 een eerste eiwitactieprogramma met 76 acties gelanceerd werd, volgde eind 2023 het eerste voortgangsrapport. Dit rapport geeft enerzijds de voortgang weer van de bestaande acties als de nieuwe acties waartoe partners zich engageren, zoals een tweede sensibiliseringscampagne 'Week van de peulvrucht' en nieuwe EIP-, demonstratie- en Vlaanderen circulair-projecten die de eiwittransitie aanmoedigen binnen één of meerdere schakels van de keten. Het merendeel van de 19 samenwerkingsprojecten van de projectoproep 'Realisatie eiwitstrategie' zijn ondertussen afgerond. Inhoudelijke projectresultaten worden publiek gemaakt, gedeeld en waar wenselijk verder gezet in vervolgacties van de eiwitpartners.

De voortgang van de doelstellingen wordt jaarlijks opgevolgd, en in 2026 (mid-term) en 2030 (einde) ook publiekelijk gecommuniceerd.

Een gebruiksvriendelijk eiwitdashboard geeft sinds december 2024 een permanent en steeds actueel overzicht van de voortgang van de strategie. Het nieuwe eiwitdashboard toont dat er, sinds de start van de eiwitstrategie, al meer dan 100 eiwitacties en 90 onderzoeksprojecten rond eiwitten op de teller staan.

Wat betreft de acties vanuit het Agentschap Landbouw en Zeevisserij, wordt de Vlaamse teelt van eiwitgewassen sinds 2023 financieel ondersteund. Hiermee wordt lokale eiwitvoorziening voor mens en dier aangemoedigd. In september 2024 werd voor meer dan 11.000 ha steun aangevraagd voor de teelt van lokale eiwitgewassen of mengsels met eiwitgewassen voor humane voeding en

diervoeders. Wat betreft teelten voor humane voeding, gaven landbouwers in 2024 voor 323 hectare aan nieuwe eiwitgewassen (droog geoogste erwten en bonen, kikkererwten, quinoa en sojabonen) aan. Dat is zo'n 80 hectare meer dan in 2023.

Daarnaast blijven we ook vanuit onderzoek en de andere GLB-instrumenten aandacht hebben voor het realiseren van de eiwitstrategie en het ondersteunen en sensibiliseren van landbouwers om hun voordeel te putten uit deze eiwittransitie. Zo bleek ook EIP-samenwerking al in 2023 een belangrijk instrument om de nodige samenwerking binnen de eiwitketen aan te zwengelen.

Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij zette zich tot slot, samen met meer dan 60 partners, ook in voor de Green Deal Eiwitshift op ons bord. Deze Green Deal Eiwitshift is een initiatief vanuit het Departement Omgeving en heeft als doel om de verhouding tussen dierlijke en plantaardige eiwitten in de Vlaamse consumptie te optimaliseren en daarbij kansen voor lokale eiwitconsumptie en innovatie in de keten te maximaliseren. Via de halfhalf-campagne spoorden we in 2024 mee consumenten aan om bewust te kiezen tussen diverse eiwitbronnen.

Met onze integrale benadering en bijhorende ondersteuning zetten we dus in op zowel productie, transformatie, distributie als consumptie. Hiermee vermijden we de 'kip of ei' discussie en zetten we internationaal mee de toon voor de ontwikkeling van een toekomstgerichte eiwitproductie- en consumptie.

Vlaanderen circulair en bio-economie

Het voormalige beleidsdomein EWI en het beleidsdomein Omgeving voorzien in een publiek-privaat partnerschap 'Vlaanderen Circulair'. Rond verschillende thema's zijn werkagenda's uitgetekend die samen met stakeholders hun verdere uitvoering hebben gekend.

Voor landbouw zijn de werkagenda's voedselketen, bio-economie en water zeer belangrijk. De werkagenda voedselketen is opgenomen in de Vlaamse voedselstrategie en de prioritaire acties zijn verder uitgewerkt. Ook aan de werkagenda's bio-economie en water is bijgedragen. Ik heb erop blijven toezien dat binnen het landbouwbeleid de beschikbare instrumenten bijdroegen aan de uitvoering van de werkagenda's voedselketen, bio-economie en water om de positie van de landbouwers erin te ondersteunen.

In de uitvoering van het beleidsplan bio-economie is ILVO verantwoordelijk voor de B2BE facilitator. De [B2BE facilitator](#) heeft zich in haar werking om partijen in de bio-economie bij elkaar te brengen onder andere gefocust op de lokale verwerking van biomassa tot biomassahub. Daarnaast heeft ook de interdepartementale werkgroep bio-economie zich blijven inzetten op de lange-termijn ontwikkeling van een Vlaamse circulaire bio-economie die prioritair inzet op de cascade van waardebehoud, hoogwaardige toepassingen van biograndstoffen, en het gebruik van biotechnologische processen. Hierbij is ook gestreefd naar het realiseren van de nodige beleidscoherentie en de afstemming met de werkagenda bio-economie.

- OD 1.5 Kwaliteit

Kwaliteit van het uitgangsmateriaal voor voedselproductie

In 2023 werden aanpassingen doorgevoerd van de voor de interne markt geharmoniseerde Europese handelsnormen. Deze hadden een (beperkte) impact op onze Vlaamse regelgeving ter zake, onder meer inzake de consumptie-eieren, de broedeieren en de eendagskuikens.

Beleidsevaluatie fokkerijsubsidies

De werking van de loketfunctie van PaardenPunt Vlaanderen vzw, als partner voor de overheid waar de paardenfokkers, -houders en -liefhebbers terecht kunnen voor informatie en met al hun vragen, werd in 2024 verdergezet.

Daarnaast werd ook de werking van de verschillende erkende coördinerende verenigingen en stamboekverenigingen, actief in de fokkerij van de landbouwhuisdieren, zoals steeds financieel ondersteund, want om genetische verbetering van de dierrassen te creëren, is het namelijk noodzakelijk dat via een collectieve inspanning van fokkers ingezet wordt op de verzameling, registratie en verwerking van gedetailleerde gegevens van de stamboekdieren, hun afstamming en hun productieprestaties.

Plantaardige kwaliteit

In 2023 startten besprekingen rond nieuwe wetgevende voorstellen vanwege de Europese Commissie voor het beleid inzake de productie en de handel van het plantaardig teeltmateriaal en het bosbouwkundig teeltmateriaal. In 2024 werden deze raads werkgroepen inhoudelijk actief en intensief gevolgd als voorzitter van de Raad van de Europese Unie. Het betreft hier enerzijds een voorstel tot grondige herziening van elf van de twaalf 'handelsrichtlijnen' inzake plantaardig teeltmateriaal (gewestelijke regels rond toelating rassenlijsten, en anderzijds rond keuring en certificering van zaden, poot- en plantgoed; enkel de bestaande richtlijn m.b.t. sierteeltgewassen blijft onaangeroerd). Een (beperkt) aanpassingsvoorstel van de plantengezondheidsverordening werd opgevolgd in samenwerking met de betrokken federale overheden en eind 2024 aangenomen door de Raad.

Vanwege de ontwikkeling van eigen nieuwe Vlaamse hoprassen en de ontluikende productie van teeltmateriaal van hop in Vlaanderen, werd in 2023 nieuwe ontwerpregelgeving uitgewerkt die in 2024 verder de goedkeuringsprocedure bij de Vlaamse Regering heeft doorlopen. Het doel van deze regelgeving, sterk gesteund door de sector zelf, is om de kwaliteit en gezondheid van deze Vlaamse hopproducten in de toekomst maximaal te kunnen garanderen.

Biologische productie

In het Strategische plan Biologische Landbouw 2023-2027 werden samen met alle stakeholders uit de biosector de volgende 5 x 5% Vlaamse ambities vastgelegd: 5% landbouwareaal, 5% omzetwaarde van de biologische dierlijke productie, 5% biolandbouwbedrijven, 5% bioconsumptie en 5% in de overheids catering.

Om deze ambities te verwezenlijken, stelt het plan zes strategische doelstellingen voorop, elk met één of meerdere operationele doelstellingen, waarbij we een jarenlange constructieve samenwerking voortzetten tussen het Agentschap Landbouw en Zeevisserij, BioForum, Boerenbond, ABS, VAC, LLAEBIO en VLAM. Niet te vergeten, ook door steeds betere afstemming met onderzoek en met de keten via Fevia en Comeos.

Om de continuïteit van de basiswerking binnen bio (recurrente taken inzake adviesverlening bij omschakeling naar bio, ondersteuning in markt- en ketenwerking, enz.) te garanderen, werden ook in 2024 werkingssubsidies voorzien. Ook werden in 2024 stappen gezet in de verdere implementatie van de afgesproken doelstellingen zoals o.a. de uitwerking van educatieve pakketten rond bio, de uitwerking van een kader voor een duurzaam aankoopbeleid en meer bio

in overheids catering, vernieuwde aandacht voor de organisatie van de bioweek, projectsubsidies voor Vlaamse en Europees bio-onderzoek, enz.

Sinds het GLB-Strategisch Plan 2023-2027 is de steun voor de biolandbouwers opgetrokken, waarbij men onder meer tijdens de duur van de omschakeling een extra duwtje in de rug krijgt. Zodra ze omgeschakeld zijn belonen we biolandbouwers verder via een top up toeslag voor bio én via toegang tot verschillende ecoregelingen (mechanische onkruidbestrijding, ecologisch beheerd grasland, meerjarige bloemstroken tussen de fruitteelt, ...). Met ingang van 2024 werd het eenheidsbedrag voor de ecoregeling 'voortzetting biologische landbouw' voor de eerste 5 hectaren verhoogd van 200 naar 300 euro/ha. Op deze manier wordt deze ecoregeling toegankelijker en aantrekkelijker voor kleinschalige biolandbouwers en zal de opnamegraad ervan bevorderd worden.

Verder werd ook in 2024 op nog andere manieren ondersteuning aangeboden, waaronder onder meer door een uitgebreid gamma van advisering en vorming en investeringen.

Kwaliteitssystemen en beschermde oorsprongsbenamingen

Op vlak van agrovoedingsproducten met een gegarandeerde oorsprong en kwaliteit, blijkt een licht groeiende interesse in Vlaanderen voor het behalen van een Europees kwaliteitslabel voor een oorsprongsbenaming of traditionele specialiteit. Ook in 2024 zetten we als Vlaamse overheid in op de ondersteuning van de sector bij de opmaak en opvolging van deze dossiers, met speciale aandacht voor alle inspanningen met het oog op het behalen van de erkenning voor het dossier van de 'Limburgse vlaai', de aanpassing van de productdossiers voor wijn en het moderniseren van 'de Erkenningcommissie wijn'. Daarnaast werden de Europese regels voor deze kwaliteitssystemen van levensmiddelen, landbouwproducten, wijnen en gedistilleerde dranken in 2024 volledig herzien en werden hiervoor de Raadswerkzaamheden van dichtbij opgevolgd.

- OD 2.1 Klimaat

Het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) is de motor om ook investeringen die leiden tot een vermindering van de uitstoot van broeikasgassen of klimaatadaptatie, een duw in de rug te geven. In 2024 werden investeringen ondersteund in klimaatadaptatie, o.a. investeringen die leiden tot een verminderd watergebruik. Wat de VLIF-steun voor productieve investeringen betreft, werd aan de meest duurzame investeringen van meedingende ondernemingen een selectievoordeel toegekend en de hoogste steunintensiteit vooropgesteld. Investeringskader van agro-ecologie, IPM, en pocketvergisting die samen aangevraagd worden kregen een selectievoordeel en een hoger steunpercentage.

Ondertussen zijn er 16 maatregelen die kunnen toegepast worden door de landbouwers, binnen het kader van het convenant enterische emissies rundvee.

Daarnaast zoeken we verder naar bijkomende maatregelen zodat er ondernemingskeuzes zijn voor de diverse veehouderijsystemen en bedrijfsvoeringen in Vlaanderen. Er werden stappen gezet in de uitwerking en uitrol van concrete maatregelen naar de brede sector aan de hand van onder meer de ecoregeling voor methaanreducerende voedermaatregelen in het GLB-SP.

Er werd ook verder ingezet op sensibilisering en communicatie van de werking en de doelstelling van het convenant. Via het Rundveeloket wordt gecommuniceerd over de werking van het convenant en de praktische informatie over het toepassen

van de goedgekeurde maatregelen. Daarnaast blijft het Klimrekproject een belangrijk instrument voor de sensibilisering en uitrol van de maatregelen van het convenant, waarbij een klimaatscan wordt uitgevoerd en voorzien wordt in begeleiding van melkveebedrijven bij het nemen van klimaatmaatregelen.

In het GLB-SP zijn diverse maatregelen voorzien die bijdragen aan zorg voor klimaat. Het gaat hierbij om het beschermen van koolstofstocks in lang aanliggend grasland, het verhogen van de koolstofstocks in grasland door aangepast beheer van grasland en de omschakeling naar blijvend grasland. Ook voor bouwland worden stimulerende maatregelen voorzien voor het verhogen van koolstofopslag, telen van gewassen met voordeel voor klimaat, precisielandbouw, boslandbouwsystemen, aangepaste voederrantsoenen, aanleggen van niet-productieve elementen, ...

Bij de uitwerking van het GLB-SP werd ingezet op zowel klimaatmitigatie als -adaptatie via de verschillende instrumenten van het GLB: maatregelen voor C-opslag, aangepaste teelten via de ecoregelingen, niet-productieve investeringen ten behoeve van klimaatadaptatie, stimuleren van agroforestry,...

In het kader van klimaatadaptatie werd een stakeholdertraject opgestart om samen met de sector op zoek te gaan naar mogelijke maatregelen om de landbouw voor te bereiden op een veranderend klimaat. Dit traject zal de basis vormen om tot een breed gedragen en haalbaar actieprogramma voor klimaatadaptatie in de landbouw te komen.

- OD 2.2 Water

In het kader van de Blue Deal werd aandacht besteed aan hefboom 2 "*Circulair watergebruik als regel*", hefboom 3 "*Landbouw en Natuur als deel van de oplossing*" en hefboom 6 "*Samen investeren in innovatie om ons watersysteem slimmer, robuuster en duurzamer te maken*". En dit via steun voor zowel productieve als niet-productieve investeringen door landbouwondernemingen, zoals bijvoorbeeld hergebruik van water, waterbesparing, versterken van infiltratie en buffering, innovaties op vlak van waterbesparingstechnieken, enz.

De projectoproep Hergebruik Restwater (VV030) droeg bij tot het aanpakken van de uitdagingen rond toenemende waterbehoefte en dalende waterbeschikbaarheid door in te zetten op duurzaam circulair watergebruik. In kader van deze oproep werden 2 projecten geselecteerd die bijdragen tot het verhoogd aanwenden van alternatieve waterbronnen in de land- en tuinbouwsector, met name :

- BETONwater:

De haalbaarheidsstudie werd in 2024 afgerond. Hieruit komt dat alle vier de sites mogelijkheden bieden. Op basis van de einddatum van het project werd besloten de middelen van BETONwater te investeren in de twee kleinere locaties: site Lammens en site Meubar. Dit omdat deze haalbaarder zijn op korte termijn. Tweede helft 2024 is fase 2 in uitvoering gegaan, hierbij gaat men op zoek om percelen te verwerven voor de aanleg van de waterbekkens.

- Waterlandschap – Lerend netwerk

In kader van Waterlandschap financier ik voor 2024-2025 de landbouwbegeleiding bij vier gebiedscoalities met focus landbouw. Dit in kader van een samenwerking met VLM als trekker van het Waterlandschapsprogramma. Als ondersteuning van de landbouwbegeleiding is er ook een lerend netwerk. In de loop van 2024

werden de begeleiders toegewezen aan de verschillende WaterLandSchap-coalities en vonden twee lerende netwerken plaats. Hiermee engageren we ons vanuit landbouw om de land- en tuinbouwers bij te staan bij het nemen van concrete maatregelen op terrein en hiermee bij te dragen aan de verschillende wateruitdagingen.

Daarnaast worden ook volgende initiatieven voor land- en tuinbouw gefinancierd vanuit het Vlaams Veerkracht project Hergebruik van restwater (VV030):

- Project Klimrek T (Klimaatmaatregelen, slim waterbeheer met economische kansen op het tuinbouwbedrijf). Het project werd opgestart in 2023. Er werden eerste stappen gezet voor het uitwerken van de systeemanalyse aan de hand van focusgroepen. Verder werden een aantal pilootbedrijven geïdentificeerd. Met het project wil men komen tot een bedrijfsspecifiek verduurzamingstraject en een tool die kan aangeven welke maatregelen het bedrijf kan nemen op vlak van klimaat of water. Binnen het project werden in 2024 vier mogelijke tools afgetoetst bij de co-creatiegroep om in te schatten waar telers precies nood aan hebben. Van daaruit werd besloten om 3 soorten tools te ontwikkelen: een waterscan, een watermaatregelendatabank en een zelfscan (meer kwalitatief). Partners gaan met de reeds ontwikkelde scan op pad om de tools op bedrijven toe te passen en aan de hand van deze ervaringen te optimaliseren.
- Project WAVE:
De algemene doelstelling van WAVE is het realiseren van een efficiënter waterverbruik in de dierlijke sector, in de rundveehouderij, varkens- en pluimveesector, door in te zetten op bewustmaking, kennisopbouw en kennisoverdracht. In 2023 werd gestart met de precisie-monitoring van de drinkwateropname. In 2024 is dit verder aangevuld met een verkenning van de mogelijkheden van Precision Livestock Farming (PLF)-technieken. Daarnaast volgt er een meetcampagne om ook andere verbruiksposten in kaart te brengen. Op dit moment lopen alle metingen nog, met als doel het waterverbruik nauwkeurig in beeld te brengen.
- Project SOILSTRUCT (Bodem gestructureerd, bodem klimaatrobuust beheerd). In 2023 werd het project opgestart en werden de eerste onderzoeken opgezet (o.a. mulchproef in aardappelen op ruggenteelt). In 2024 zijn verschillende veldexperimenten aangevat om te onderzoeken welke impact een mulchlaag en gereduceerde bodembewerking kan hebben op de waterhuishouding van de bodem (o.a. bij aardappel en selder). De focus van het onderzoek ligt op het verbeteren van de bodemstructuur en waterbalans aan de hand van (voornamelijk) mulching. Het naleveringseffect van de grasklavermulch op de stikstof-dynamiek in de bodem op het aardappelperceel van 2023 is in 2024 verder opgevolgd. Daarnaast is een mulchproef in ruggenteelt aardappelen uitgevoerd op een ander perceel. Op die manier wordt onderzocht hoe men de bodem meer klimaatrobuust kan maken.
- Overheidsopdracht: studie naar "groenblauwe business modellen voor landbouwers". Begin 2024 werd deze studie afgerond. De studie leverde een onderzoeksrapport op waarin 4 doorsnee bedrijfstypes met hun bedrijfseconomische kenmerken en hun landschappelijke context geselecteerd werden. Bij deze bedrijfstypes werden vervolgens groenblauwe maatregelen toegepast en werd doorgerekend wat de bedrijfseconomische impact van deze maatregelen is.

In 2024 werden ook met het VLIF investeringen gesteund die leiden tot een verhoging van de waterkwaliteit en -kwantiteit. Met VLIF-steun voor innovatieve investeringen werd met de oproep van 2024 binnen de aangepaste regelgeving voor GLB 2023-2027 de mogelijkheid geboden om innovaties voor de eerste keer in praktijkomstandigheden in Vlaanderen door te voeren.

Verder werd het bodempaspoort verder uitgerold in 2024 als instrument voor de land- en tuinbouwer om een duurzaam bodembeheer te kunnen voeren. Een duurzaam bodembeheer is ook van cruciaal belang voor een goede waterhuishouding van de bodem. Er is ook informatie over de waterhuishouding op perceelsniveau raadpleegbaar in het bodempaspoort (droogteniveau, gelegen in onttrekkingszone, overstromingsgebied).

Mijn administratie was in 2024 betrokken bij de projecten/-oproepen "Levend Water" (VMM) (ikv uitvoering Stroomgebiedbeheerplan 3), Waterlandschap (VLM) en Waterproof (VITO) (in kader van de Blue deal).

In kader van Waterlandschap zal voor 2024-2025 de landbouwbegeleiding bij gebiedscoalities mee gefinancierd worden. Dit gebeurt in kader van een samenwerking met VLM als trekker van het Waterlandschapsprogramma: met name financiering voor een 4-tal gebiedscoalities met focus landbouw alsook een deel van het lerend netwerk dat zal georganiseerd worden. Hiermee engageren we ons vanuit landbouw om de land- en tuinbouwers bij te staan bij het nemen van concrete maatregelen op terrein en hiermee bij te dragen aan de verschillende wateruitdagingen.

Vanuit mijn administratie en haar rol als CIW-lid droegen we in 2024 bij tot de uitvoering van de landbouwgerichte acties uit de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 voor Schelde en Maas alsook volgden we de procesopmaak voor de nieuwe stroomgebiedbeheerplannen 2028-2033 en de voorbereiding voor de Blue Deal nota (ikv Blue Deal decreet) mee op. Een belangrijk aspect in deze Blue Deal nota is o.a. de doorwerking naar andere beleidsprocessen, zoals ook landbouw (o.a. GLB).

In 2024 volgde mijn administratie ook de klankbordgroep mee op van de studie i.o.v. VMM en DVW rond het opstellen van strategische doelstellingen van waterzekerheid voor Vlaanderen: met andere woorden voor waterveiligheid en voor waterbeschikbaarheid.

Ook in 2024 kon ingezet worden op interventies rond waterkwantiteit en waterkwaliteit in het GLB-Strategisch Plan (bufferstroken, teelt van milieu-, biodiversiteits- of klimaatvriendelijke gewassen, gewasrotatie, biologische landbouw, ecologisch beheerd grasland, precisielandbouw, mechanische onkruidbestrijding, opbouw organische koolstof in de bodem, ...).

Het thema water is ook een belangrijk topic in de ontwerp kadertekst rond klimaatadaptatie in de landbouw die tot stand kwam in 2024 via een participatief traject met stakeholders (en die in 2025 zal worden gefinaliseerd en verder vertaald zal worden naar stappen in de praktijk).

Ondanks het feit dat de Commissie begin 2024 het voorstel van Sustainable Use Regulation (SUR) rond het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen terug introk, werden ook in 2024 bijkomende maatregelen genomen om het risico op waterverontreiniging door gewasbeschermingsmiddelen verder te reduceren. Zo werd in samenwerking met de FOD Volksgezondheid extra technieken toegevoegd aan de officiële lijst van driftreducerende apparatuur en technieken die landbouwers kunnen inzetten om te voldoen aan de IPM-verplichting in Vlaanderen om minimaal een 75% driftreducerende techniek toe te passen bij behandeling van buitenteelten. Eveneens binnen het kader van het BVR 'geïntegreerde

gewasbescherming' intensifieerde het Agentschap Landbouw en Zeevisserij in 2024 verder haar initiatieven om het beleid rond de aanleg van vul- en spoelplaatsen door landbouwers te vereenvoudigen en te verduidelijken. Correct aangelegde en gebruikte vul- en spoelplaatsen laten toe om het risico op verontreiniging van oppervlaktewater door restvloeistoffen beladen met gewasbeschermingsmiddelen drastisch te beperken. Deze initiatieven lopen in nauw overleg met verschillende entiteiten van het beleidsdomein omgeving die eveneens bevoegdheid dragen voor bepaalde aspecten hierrond.

- OD 2.3 Bodem

In 2024 bleef het VLIF de vinger aan de pols houden om investeringen die leiden tot een verbetering van de bodemkwaliteit een duw in de rug te geven. Met VLIF-steun voor innovatieve investeringen werden met een nieuwe oproep de mogelijkheid om innovaties voor de eerste keer in praktijkomstandigheden in Vlaanderen door te voeren ondersteund. Investerings die bijdragen aan een betere bodemkwaliteit werden gesubsidieerd in de hoogste subsidiepercentages zowel via VLIF productieve als niet-productieve investeringen.

In 2023 werd het bodempaspoort gelanceerd. Dit instrument werd in 2024 uitgebreid met bijkomende parameters en resultaten van bodemanalyses van eigen percelen, wat de mogelijkheid geeft aan landbouwers om gebundelde kennis over de bodem/bodemdata van percelen op een gebruiksvriendelijke manier te consulteren. Met de ecoregelingen 'het actief gebruik van bodempaspoort' en 'verhogen organische koolstofgehalte van bouwland - streefzone' uit het GLB-SP voert de Vlaamse overheid bovendien stimulerend beleid om het bodempaspoort ook te gebruiken op weg naar een betere bodemkwaliteit.

Ook heel wat andere ecoregelingen uit het GLB-SP dragen bij aan de bodemkwaliteit (organische koolstof, precisielandbouw, ecoteelten,...) (verhogen van organische koolstof in bouwland, erosiebestrijdende en bodemverbeterende technieken, , (omschakeling naar) biologische landbouw, mechanische onkruidbestrijding, onderhoud van boslandbouwsystemen, precisielandbouw overlap vermijden voor minerale meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen en plaats specifiek bekalken, aanleg van bufferstroken, inzaai van biodiversiteitsvriendelijke of klimaatbestendige teelten, vruchtafwisseling met vlinderbloemigen, ...).

In het kader van de EU bodemstrategie voor 2030 heeft de EC een voorstel van Soil Health Law gelanceerd met voorwaarden rond monitoring van de bodem, goede bodemcondities en regels voor duurzaam bodembeheer en herstel. Deze richtlijn werd ondertussen op Europees niveau goedgekeurd.

In de context van het LIFE-project CarbonCounts leverden ILVO en het Agentschap Landbouw en Zeevisserij in maart 2023 een roadmap af waarin de randvoorwaarden en acties werden gepresenteerd die nodig zijn voor de opschaling van carbon farming in Vlaanderen. Concreet werd voorgesteld een Vlaams Carbon Farming Actieplatform op te richten, waarin de diverse groepen belanghebbenden vertegenwoordigd zijn. Binnen het voorgestelde platform zijn drie netwerken actief: een navigatienetwerk, een MRV-netwerk en een financieel netwerk. Het platform en de netwerken ondersteunen de uitwisseling en bundeling van informatie en organiseren de samenwerking zodat versnippering van inspanningen en middelen vermeden wordt.

In november 2024 tekenden Agentschap Landbouw en Zeevisserij, dOMG, ANB, WEWIS, VLM, ILVO, INBO, VEKA en Natuurinvest een samenwerkingsovereenkomst die het mogelijk maakt om 2 coördinatoren aan te werven die de uitrol van het actieplatform Carbon Removals & Carbon Farming.

Het actieplan 'Voedselverlies en biomassa(rest)stromen circulair 2021-2025' moet het voedselverlies in Vlaanderen verder beperken en meer duurzame (her)gebruiksmogelijkheden creëren voor o.a. voedselreststromen. De hele keten streeft ernaar om tegen eind 2025 30% van de voedselverliezen, van boer tot bord, te voorkomen, te herverwerken als voedsel of hoogwaardiger te valoriseren (ten opzichte van 2015). In 2024 werd het actieplan verder uitgerold door OVAM en Agentschap Landbouw en Zeevisserij in nauwe samenwerking met stakeholders uit agrovoedingsketen, onderzoek en beleid. In 2024 werd het voortgangsrapport geactualiseerd met daarin een overzicht van lopende acties uit het actieplan. In 2023 verscheen al een uitgebreide monitoring van de hoeveelhedenbestemmingen van voedselverliezen en nevenstromen in de hele keten. De Kostwinners, de versterkte samenwerking tussen de partners van het actieplan, lanceerden in 2024 naar aanleiding van de internationale dag tegen voedselverlies een wedstrijd waarin deelnemers een etentje op basis van overschotjes konden winnen bij sterrenrestaurant Boury. Op het Food Waste Fest, de jaarlijkse afspraak voor wie strijdt tegen voedselverlies, georganiseerd door FoodWin in samenwerking met de Vlaamse overheid, stond ketenoverschrijdende samenwerking centraal.

- OD 2.4 Emissies

In 2024 heeft het VLIF investeringen gestimuleerd die leiden tot vermindering van de uitstoot van ammoniak, fijnstof, stikstofoxiden en geur. Op die manier werkt het VLIF mee aan de doelstellingen van het luchtbeleidsplan en het nastreven van de instandhoudingsdoelen in Speciale Beschermingszones. Via VLIF-steun voor innovatieve investeringen werden investeringen die leiden tot de vermindering van emissies uitgetest in praktijkomstandigheden. Sinds het GLB-Strategisch Plan is ook sterk verhoogde steun mogelijk voor meerkosten verbonden aan de investering.

Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij stelde daarnaast zijn expertise ter beschikking tijdens het voorbereidingstraject van een nieuw vergunningenkader (PAS), een vrijwillige stopzettingsregeling voor varkenshouders evenals van het Vlaams Mestactieplan.

- OD 2.5 Biodiversiteit

Investeringen die leiden tot een verbetering van de biodiversiteit werden in 2024 door het VLIF ondersteund en dit zowel via productieve als niet-productieve investeringen.

Via zowel areaalgebonden als bedrijfsgebonden steunmaatregelen werden in 2024 landbouwers ondersteund die inspanningen leveren om de biodiversiteit te verhogen.

Dit betreffen onder meer de conditionaliteit die nageleefd moet worden door deelnemers aan areaalgebonden GLB-maatregelen, evenals vrijwillige agromilieumaatregelen, ecoregelingen en steun voor niet-productieve investeringen op landbouwbedrijven.

Er wordt actief meegewerkt aan processen inzake natuur en biodiversiteit, zoals de soortenbeschermingsprogramma's, met het oog op het exploreren van opportuniteiten voor de landbouwsector.

Ook in het kader van de uitvoering van de Vlaamse Voedselstrategie is biodiversiteit belangrijk en wordt er gewerkt aan een voedseldeal rond agro-ecologie. De toepassing van agro-ecologische principes en praktijken in het Vlaamse voedselsysteem kan een belangrijke bijdrage leveren aan de realisatie van meer biodiversiteit in het landbouwlandschap. We maken de principes en praktijken van agro-ecologie beter bekend en stimuleren de toepassing ervan in Vlaanderen.

- OD 2.6 Energie

In 2024 heeft het VLIF investeringen die leiden tot een verbetering de energie-efficiëntie en de productie van hernieuwbare energie een duw in de rug gegeven.

Het advies- en begeleidingsproject Enerpedia 4.0 werd in 2023 verdergezet en gefinancierd vanuit het Vlaams Klimaatfonds. Dit initiatief heeft als doel om via advies en begeleiding, en op basis van een geïntegreerde aanpak, een aanzet te geven tot de ontwikkeling van concrete en haalbare technologieconcepten op individuele land- en tuinbouwbedrijven met een directe en substantiële impact op het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen, zowel op vlak van energiebesparing als hernieuwbare energie. Het project is opgestart in 2021 en loopt over een periode van vijf jaar. Het wordt uitgevoerd door een consortium van 13 landbouwpraktijkcentra, kenniscentra en adviesdiensten en focust op al de deelsectoren. Via de website Enerpedia wordt technische info breed ter beschikking gesteld.

In 2023 werd de visienota "Op weg naar een klimaatneutralere Vlaamse glastuinbouw 2030-2050, acties voor een nieuwe energietransitie" gepubliceerd. Hierin worden de vereiste acties voor de glastuinbouw sector op korte, middellange en lange termijn geformuleerd. Er wordt een meersporen aanpak gehanteerd gebaseerd op het denkkader van de Trias Energetica dat steunt op de drie pijlers: (1) de energievraag beperken, (2) duurzame energiebronnen gebruiken en (3) fossiele brandstoffen efficiënt gebruiken.

- OD 2.7 Een sterk plattelandsbeleid

In november 2024 heeft het Vlaams Ruraal Netwerk samen met het Agentschap Landbouw en Zeevisserij een netwerkmoment georganiseerd waar verschillende actoren uit de landbouwsector, uit de zorgsector en uit het brede middenveld met elkaar in dialoog zijn gegaan en ervaringen hebben uitgedeeld rond een aantal lopende en nieuwe acties om het welbevinden van de landbouwer te ondersteunen. Door het jaarlijks herhalen van een netwerkmoment wordt een netwerk uitgebouwd van organisaties die samen willen werken aan het versterken van het welbevinden van de landbouwer.

Vzw Boeren op een Kruispunt is een hulporganisatie voor alle Vlaamse boeren en tuinders met een vraag voor hulp en ondersteuning. Deze organisatie heeft tot doel om alle Vlaamse land- en tuinbouwers te begeleiden bij financiële, economische, psychologische, technische of sociale problemen. Ook in 2024 werd de generieke subsidiëring van deze vzw verdergezet. Ook werd een bijkomende projectfinanciering voorzien voor de tijdelijk versterking van de vzw om te kunnen tegemoetkomen aan de stijging van het aantal vragen tot ondersteuning, voornamelijk als gevolg van de stikstofproblematiek.

Samen met de VDAB neemt het Agentschap Landbouw en Zeevisserij het initiatief om loopbaanbegeleiding meer ingang te doen vinden en ook beter kenbaar te maken bij de landbouwers. Er werd hiertoe een nichewerking uitgewerkt waarbij wordt samengewerkt met de erkende loopbaancentra om het aanbod optimaal af te stemmen op de landbouwer als doelgroep en waarbij de landbouworganisaties zich hebben geëngageerd om de mogelijkheden van loopbaanbegeleiding kenbaar te maken via hun communicatiekanalen. Loopbaanbegeleiding kwam ook prominent in beeld in de reportage op PlattelandsTV rond het thema welbevinden. Ook tijdens het netwerkmoment welbevinden kwam loopbaanbegeleiding aan bod.

- OD 3.1 Onderzoek

In 2024 werden calls gelanceerd voor het partnerschap (Horizon Europe) agro-ecologie, food systems en animal health and welfare. De call voor het partnerschap data of agriculture werd voorbereid. Voor het partnerschap food systems en agro-ecologie wordt ook een sterke link gelegd met de deals uit de Vlaamse voedselstrategie. De thematisering en aanpak van de geoormerkte extra middelen voor landbouwtrajecten werd besproken binnen het platform voor landbouw- en voedingsonderzoek.

De activiteiten onder het platform gebeuren in nauw overleg met de collega's van VLAIO en departement WEWIS die betrokken zijn bij de beleidsvoorbereidende EU werkgroepen (dept. WEWIS) en de uitvoering van de oproepen (VLAIO).

Het platform voor landbouw- en voedingsonderzoek zet in op de wisselwerking tussen beleid, praktijk en onderzoek. Zo werd actief actie ondernomen om de noden van de landbouwsector beter te laten doorstromen naar de onderzoekswereld via twee grote workshops en een opvolging van de actiepunten.

- OD 3.2 Innovatie in de land- en tuinbouw

In het kader van het GLB-SP werden in 2024 oproepen gelanceerd voor demonstratieprojecten, voor operationele groepen in het kader van Europese Innovatiepartnerschappen (EIP) en voor VLIF-steun voor innovatie investeringen. We werkten aan een efficiënte en impactvolle communicatie om de landbouwers en andere begunstigen maximaal wegwijs te maken in ons instrumentarium en hen te stimuleren om deel te nemen aan de oproepen.

- OD 3.3 Klantgerichte en innovatieve overheid

De cijferwebsite met relevante data en trends voor de Vlaamse landbouw en visserij verder geactualiseerd en uitgebreid. Door de opmaak van het Landbouwrapport (LARA 2024) en het Visserijrapport (VIRA 2024) lag de focus voor de cijferwebsite voornamelijk op actualiseren van de bestaande inhoud.

In het kader van de transparantie werd de vereiste data voor integratie in het Vlaamse subsidieregister ter beschikking gesteld en werd de rationale achter de betrokken overheidssteunregelingen op een duidelijke en laagdrempelige manier geformuleerd in de Vlaamse Interbestuurlijke- Producten en Dienstencatalogus (IPDC).

In 2024 is LV-AgriLens verder uitgebouwd. De app wordt gebruikt voor het raadplegen van perceelsinformatie op het veld, zoals bijvoorbeeld welke afstand van de waterloop voor bemesting of gewasbescherming gerespecteerd moet worden, informatie die tot dan moeilijk te raadplegen was. De app wordt ook

gebruikt om in het kader van perceelsmonitoring en controles ter plaatse van de premiemaatregelen uit het GLB, bewijs op te vragen bij de landbouwer waarbij de exacte locatie en tijdstip van de foto onwijzigbaar aan de foto werd toegevoegd.

2.3. Budgettair kader voor het begrotingsjaar

LAND- EN TUINBOUW, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	AO 2024		TO 2024		LO 2024	
2024	BA	BU	BA	BU	BA	BU
ESR-ontvangsten OW	0	0	1.669	1.816	0	0
Toelagen OI	0	0	0	0	0	0
Overige OL, OP, andere	20.000	1.683	0	0	0	0
Totaal	20.000	1.683	1.669	1.816	0	0

LAND- EN TUINBOUW, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK 2024			VEK 2024		
2024	BA	BA-JR	BU	BA	BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	53.003	47.285	42.841	47.252	54.487	42.684
Toelagen IS	87.084	95.934	308.301	71.199	66.685	65.847
Overige LE, PA, andere	20.000	20.000	1.500	20.000	20.000	1.500
Totaal	160.087	163.220	352.642	138.451	141.173	110.031

Inhoudelijke toelichting:

Toelichting bij de evolutie van BA naar BA-JR met vermelding van het VAK en VEK wordt beschreven bij de betrokken begrotingsartikelen.

Enerzijds is er een verschil in samenstelling van de gegevens van BA en BA-JR, en anderzijds zijn er meerdere inkomende en uitgaande herverdelingen geweest in de loop van 2024.

2.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangsten

KB0-9KDGABA-OL – UITVOERING GBCS EN ERKENNING VLAAMS BETAALORGAAN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit is een louter technisch artikel om boekingen te kunnen doen in overeenstemming met het boekhoudschema dat werd uitgewerkt voor de verrichtingen op de orderekening van het Vlaams betaalorgaan. Dit is nodig om in Orafin op kwartaalbasis een correcte boekhoudkundige weergave van deze transacties te bekomen.

Hiertoe moet een OL- (middelen) en LE- (uitgaven) artikel gebruikt worden om de tijdelijke zekerheden in het kader van certificaten voor in- en uitvoer van landbouwproducten correct te kunnen boeken.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
	AO	TO	LO
BA 2024	20.000	0	0
BA-JR 2024	20.000	0	0
BU 2024	1.683	0	0

Inhoudelijke toelichting:

De uitvoering 2024 op dit louter technisch artikel bedroeg 1.683.032 euro.

KB0-9KDGATBC-OW – FONDS GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit zijn de ontvangsten in het kader van het Fonds Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, opgericht bij artikel 34 van het decreet van 29 juni 2007 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2007.

Hiermee worden aan het fonds toegewezen:

- Het gedeelte dat het Vlaams Betaalorgaan mag inhouden bij inbreuken op de randvoorwaarden;
- Het gedeelte dat het Vlaams Betaalorgaan mag inhouden bij andere vastgestelde onregelmatigheden;
- Het gedeelte van de verschuldigde superheffing in de zuivelsector dat het Vlaams Betaalorgaan mag inhouden;
- Bij debiteuren superheffing geïnde intresten;
- Bij debiteuren geïnde nalatigheidsintresten die betrekking hebben op het Vlaams aandeel van de teruggevorderde schuld;
- Bij debiteuren gerecupereerde gerechtskosten;
- Toevallige ontvangsten in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid;
- Het gedeelte van de verschuldigde suikerheffingen dat het Vlaams Betaalorgaan mag inhouden;
- Bij debiteuren verbeurdverklaarde waarborgen waarbij de opbrengst voor het Vlaams Betaalorgaan is.

De toegewezen ontvangsten zijn bestemd voor uitgavenartikel KB0-1KDX4BC-WT.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
	AO	TO	LO
BA 2024	0	500	0
BA-JR 2024	0	500	0
BU 2024	0	704	0

Inhoudelijke toelichting:

De gerealiseerde ontvangsten liggen wat hoger dan de geraamde ontvangsten.

KB0-9KDGTBD-OW – FONDS VOOR HET LANDBOUWINFORMATIENETWERK**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Inkomsten van het Informatienetwerk Landbouwboekhoudingen (ILB) in het kader van de uitvoering van het Lambermontakkoord. Het Fonds voor het Landbouwinformatienetwerk werd opgericht via het programmadecreet 2005.

Het boekhoudnet van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij beschikt over een uitgebreid netwerk van land- en tuinbouwboekhoudingen. Op basis van het selectieplan voor de EU worden de gegevens van de bedrijven overgedragen aan het ILB van de EC.

De inkomsten zijn afhankelijk van het aantal opgeleverde boekhoudingen en het tarief dat door de EC betaald wordt per boekhouding.

De toegewezen ontvangsten zijn bestemd voor uitgavenartikel KB0-1KDX4BD-WT.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
	AO	TO	LO
BA 2024	0	111	0
BA-JR 2024	0	111	0
BU 2024	0	154	0

Inhoudelijke toelichting:

De gerealiseerde ontvangsten liggen hoger, maar hierin is nog het Waalse luik van de terugbetalingen van Europa dat doorgestort wordt naar Wallonië inbegrepen.

KB0-9KDGTBF-OW – VLAAMS FONDS VOOR LANDBOUW EN VISSERIJ**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Wettelijke basis: het decreet van 19 mei 2006 betreffende de oprichting en de werking van het Fonds voor Landbouw en Visserij.

Inkomsten land- en tuinbouw:

- Besluit van de Vlaamse Regering van 23 december 2022 tot vaststelling van de retributies voor de toelating of registratie van rassen van land- en tuinbouwgewassen, voor de uitoefening van bepaalde beroepen in de sector van het plantaardige teeltmateriaal, voor de keuring en controle van dat materiaal en voor de keuring en controle bij de productie van hop en hopproducten;
- Koninklijk besluit van 13 februari 2006 houdende vaststelling van de retributies betreffende de taken toevertrouwd aan de Gewesten door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen.
- Besluit van de Vlaamse Regering van 3 december 2010 betreffende de certificering van hop en hopproducten.

De toegewezen ontvangsten zijn bestemd voor de uitgavenartikelen KB0-1KAB4ZY-LO, KB0-1KDB4BF-WT en KB0-1KDB4BV-IS.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
	AO	TO	LO
BA 2024	0	1.058	0
BA-JR 2024	0	1.058	0
BU 2024	0	958	0

Inhoudelijke toelichting:

De ontvangsten zijn lager dan geraamd door onder meer:

- Voor rassenlijsten: minder aanmeldingen en meer vroegtijdige stopzettingen beproevingen of schrappingen van de rassenlijst dan verwacht;
- Voor teeltmateriaal zaaizaden: minder erkende operatoren (vermeerderders), minder hoeveelheden gecertificeerd zaaizaad en minder aanvragen fytosanitaire exportcertificaten dan verwacht;
- Een aantal diensten 2024 moeten nog in 2025 gefactureerd en/of ontvangen worden.

Uitgaven

KB0-1KDG2BA-LE – UITVOERING GBCS EN ERKENNING VLAAMS BETAALORGAAN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit is een louter technisch artikel om boekingen te kunnen doen in overeenstemming met het boekhoudschema dat werd uitgewerkt voor de verrichtingen op de orderekening van het Vlaams betaalorgaan. Dit teneinde in Orafin op kwartaalbasis een correcte boekhoudkundige weergave van deze transacties te bekomen.

Hiertoe is een OL- (middelen) en LE- (uitgaven) artikel voorzien om de tijdelijke zekerheden in het kader van certificaten voor in- en uitvoer van landbouwproducten correct te kunnen boeken.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024
Uitgaven	20.000	20.000	1.500	20.000	20.000	1.500

Inhoudelijke toelichting:

De uitvoering 2024 op dit louter technisch artikel bedroeg 1.499.813 euro.

KB0-1KDG2BA-WT – UITVOERING GBCS EN ERKENNING VLAAMS BETAALORGAAN

Korte inhoud begrotingsartikel:

ICT is voor het Agentschap Landbouw en Zeevisserij en meer in het bijzonder voor het Vlaams betaalorgaan strategisch en bedrijfskritisch.

De EU verplicht alle lidstaten om de bestaande en nieuwe premiestelsels te beheren via een informatiesysteem, het GBCS (Geïntegreerd Beheers- en Controlesysteem). Dit systeem, het basisinstrument voor de realisatie van het geheel van de strategische doelstellingen van het betaalorgaan, is een superset van onderling verbonden databanken en informatiesystemen.

Ten gevolge van de steeds wijzigende Europese regelgeving moet het GBCS continu aangepast worden. Het Vlaams betaalorgaan verzekert dus ook in 2024 de continuïteit voor de correcte, tijdige en efficiënte uitvoering van de bestaande EU-interventies. Om de bedragen tijdig en correct te kunnen berekenen, uitbetalen en boeken is een tijdige opmaak, verzending en verwerking van de jaarlijkse verzamelaanvraag van cruciaal belang evenals de ontwikkeling van nieuwe en het onderhoud van bestaande ICT-toepassingen (e-Loket, Iden .NET, ABS, VLIF,...) die dit ganse proces ondersteunen.

Op 1 januari 2023 startte de EU met een nieuwe programmaperiode van het GLB naar aanleiding waarvan de ICT-toepassingen verder fundamenteel herwerkt moesten worden. De EC kijkt hier nauwlettend op toe en bij niet-conforme of niet-tijdige betaling van de premies en steun aan de landbouwers worden zware financiële sancties opgelegd aan de lidstaat.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024
Uitgaven	11.876	11.876	11.863	11.876	12.376	12.195

Inhoudelijke toelichting:

Aan VEK-zijde is de kredietevolutie van BA naar BA-JR het gevolg van herverdeling vanuit ISE 'thema overschrijdend' naar dit artikel ten belope van 500.000 euro.

Het krediet werd nagenoeg volledig benut en is aangewend voor initiatieven voorzien in het GBCS- en ICT-stuurplan van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

KB0-1KDG2BE-WT – PREMIESUBSIDIE VOOR EEN BREDE WEERSVERZEKERING IN DE LANDBOUWSECTOR

Korte inhoud begrotingsartikel:

Voor de financiering van premiesubsidie en schadevergoeding door rampenfonds voor rampen erkend vanaf 1 januari 2020 wordt vanaf de 2020 voor maximaal 13 miljoen euro jaarlijks beroep gedaan op het Vlaams Fonds voor Lastendelging. Indien een tekort wordt vastgesteld in een bepaald jaar wordt dit bedrag met maximaal 7 miljoen euro verhoogd afkomstig van de landbouwbegroting. Indien deze middelen niet zouden volstaan in een welbepaald jaar wordt de financiering van het ontbrekende saldo in de Vlaamse Regering besproken. Om het luik m.b.t. de landbouwbegroting te voorzien werd in 2020 een begrotingsartikel gecreëerd.

Dit artikel, waarop geen budget wordt ingeschreven, is voorzien om van hieruit overheveling naar het VFLD te kunnen doen afhankelijk van de noden met een maximum van 7 miljoen euro per jaar. De financiële afhandeling van de dossiers gebeurt immers via het VFLD.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024
Uitgaven	0	0	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Zowel aan VAK- als aan VEK-zijde lijkt er geen kredietevolutie of uitvoering in 2024, maar de '0' bij BA-JR en BU is het gevolg van de herverdeling van 6.570.000 euro VAK en 6.570.000 euro VEK vanuit het VLIF (KB0-1KDG5BW-IS) naar dit artikel. En vervolgens overheveling van 6.570.000 euro VAK en VEK vanuit dit artikel naar het Vlaams Fonds voor Lastendelging.

KB0-1KDG2BJ-WT – TEGEMOETKOMINGEN LAND- EN TUINBOUW IN HET KADER VAN CORONA

Korte inhoud begrotingsartikel:

In 2020 werd uit het Vlaams noodfonds (CB0-1CBG2AB-PR) 35 miljoen euro overgeheveld voor de sierteelt- en de aardappelsector. Beide sectoren waren zwaar getroffen door de coronacrisis. In 2021 zijn de resterende kredieten ingezet om de moeilijke situatie in de varkenssector te verlichten.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024
Uitgaven	0	0	0	0	0	-279

Inhoudelijke toelichting:

De BU 2024 is de weergave van VEK dat volgens de VCO-regels werd vereffend, maar niet meer moet worden uitbetaald en bijgevolg werd uitgezuiverd. Daarmee zijn de dossiers van dit begrotingsartikel finaal afgehandeld.

KB0-1KDG2BK-WT – RENDAC-SUBSIDIES

Korte inhoud begrotingsartikel:

De jaarlijkse tussenkomst in de ophalings- en verwerkingskosten van Rendac (zowel bij professionele landbouwbedrijven als particulieren) wordt sinds 2022 niet langer vanuit OVAM voorzien, maar vanuit de bevoegdheid Landbouw.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024
Uitgaven	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000

Inhoudelijke toelichting:

Het krediet werd volledig benut en is aangewend zoals voorzien.

KB0-1KDG4BB-WT – TOELAGEN LAND- EN TUINBOUW

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit krediet is bestemd om ontvangsten terug te kunnen aanwenden voor de subsidiëring van opleidingsinitiatieven in de landbouw.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024
Uitgaven	0	187	0	0	301	0

Inhoudelijke toelichting:

Het budget BA heeft betrekking op de geraamde benodigde kredieten in 2024. Het budget BA-JR heeft betrekking op reële toegewezen ontvangsten 2024 vermeerderd met de niet aangewende toegewezen ontvangsten uit vorige jaren. Vandaar een verschil van 187.000 euro in VAK en 301.000 euro in VEK.

In 2024 waren er geen toegewezen ontvangsten of uitgaven voor dit artikel.

KB0-1KDG4BC-WT – FONDS GEMEENSCHAPPELIJK LANDBOUWBELEID

Korte inhoud begrotingsartikel:

Wettelijke basis: art. 34 van het programmadecreet van 29 juni 2007.

Door het fonds toegestane uitgaven:

- Betalingen die niet voor communautaire financiering in aanmerking komen door overschrijding van betalingstermijnen of plafonds;
- Betalingen waarvoor communautaire financiering wordt geweigerd in het kader van de conformiteitsgoedkeuring;
- Het gedeelte dat het Vlaams Betaalorgaan moet dragen van niet binnen een bepaalde periode plaatsgevonden invorderingen;
- Financiering van door de EC toegestane maatregelen waarvoor de door het Vlaams Betaalorgaan ingehouden superheffing mag worden aangewend;
- Gerechtskosten en nalatigheidsintresten bij juridische geschillen aan de tegenpartij te betalen;
- Teruggave van het gedeelte dat het Vlaams Betaalorgaan mocht inhouden bij vastgestelde onregelmatigheden als de betrokkene na bezwaarschrift niet meer hoeft terug te betalen;
- Teruggave van het gedeelte dat het Vlaams Betaalorgaan mocht inhouden bij inbreuken op de randvoorwaarden als de betrokkene na bezwaarschrift niet meer hoeft terug te betalen;
- Teruggave van bij debiteuren geïnde intresten op het Vlaams aandeel als de betrokkene na bezwaarschrift niet meer hoeft terug te betalen;
- Uitgaven in het kader van de optimalisering van de werking van het Vlaams Betaalorgaan.

Dit begrotingsartikel is gekoppeld aan het middelenartikel KB0-9KDXTBC-OW.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024
Uitgaven	500	1.305	273	500	1.535	459

Inhoudelijke toelichting:

Het budget BA heeft betrekking op de geraamde benodigde kredieten in 2024. Het budget BA-JR heeft betrekking op reële toegewezen ontvangsten 2024 vermeerderd met de niet aangewende toegewezen ontvangsten uit vorige jaren. Vandaar een verschil van 805.000 euro in VAK en 835.000 euro in VEK.

In 2024 werden hoofdzakelijk (IT-)uitgaven gedaan in kader van de optimalisering van de werking van het Vlaams Betaalorgaan.

KB0-1KDG4BD-WT – FONDS VOOR HET LANDBOUWINFORMATIENETWERK

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het Fonds voor het Landbouwinformatienetwerk werd opgericht via het programmadecreet van 24 december 2004. Het Fonds is gemachtigd alle soorten uitgaven te financieren, voor zover deze uitgaven verband houden met de verzameling, analyse en rapportering van de gegevens verzameld in het kader van het Vlaamse Landbouwinformatienetwerk.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024
Uitgaven	111	434	95	111	434	89

Inhoudelijke toelichting:

Budget BA heeft betrekking op de in de administratieve begroting ingeschreven kredieten voor 2024. Het budget BA-JR heeft betrekking op reële toegewezen ontvangsten 2024 vermeerderd met de niet aangewende toegewezen ontvangsten uit vorige jaren. Vandaar een verschil van 323.000 euro in VAK en VEK.

De werkingsmiddelen van het Fonds werden zoals voorzien, aangewend voor het continue onderhoud en het verder optimaliseren van het landbouwmonitoringsnetwerk.

KB0-1KDG4BF-WT – VLAAMS FONDS VOOR LANDBOUW EN VISSERIJ

Korte inhoud begrotingsartikel:

Binnen dit artikel kaderen volgende elementen:

- Algemene werkingskosten
- Exploitatiesubsidies
- Verwerving van overig materieel.

Het betreft verbintenissen op basis van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid. Bij het programmadecreet BA2022 werd het Vlaams Fonds voor de Landbouw en Visserij uitgebreid met financiering van en voor uitgaven die betrekking hebben op de cofinanciering vanuit het Vlaams Klimaatfonds voor land- en tuinbouw gerelateerde initiatieven

Dit begrotingsartikel is gekoppeld aan het middelenartikel KB0-9KDBTBF-OW en KB0-9KDBTBF-OI.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024
Uitgaven	216	3.031	302	216	3.480	253

Inhoudelijke toelichting:

Budget BA heeft betrekking op de in de administratieve begroting ingeschreven kredieten voor 2024. Bij budget BA-JR zijn de reële toegewezen ontvangsten 2024 opgenomen, vermeerderd met de niet aangewende toegewezen ontvangsten uit vorige jaren. Vandaar een verschil van 2.815.000 euro in VAK en 3.264.000 euro in VEK.

De uitgaven hadden betrekking op verbintenissen m.b.t. de uitvoering van rassenproeven, de werking van het labo en de certificering/keuring van plantaardig teeltmateriaal.

KB0-1KDG4BV-IS – EV ILVO

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft verbintenissen op basis van het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid waarbij EV ILVO promotor is.

Dit begrotingsartikel is gekoppeld aan het middelenartikel KB0-9KDBTBF-OW.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024
Uitgaven	535	1.107	483	535	1.171	338

Inhoudelijke toelichting:

Budget BA heeft betrekking op de in de administratieve begroting ingeschreven kredieten voor 2024. Bij budget BA-JR zijn de reële toegewezen ontvangsten 2024 opgenomen, vermeerderd met de niet aangewende toegewezen ontvangsten uit vorige jaren. Vandaar een verschil van 572.000 euro in VAK en 636.000 euro in VEK.

De aanrekening in 2024 betreft een jaarlijkse subsidie voor logistieke en operationele ondersteuning van de kwaliteitscontrole in de plantaardige sector.

KB0-1KDG5BW-IS – VLIF

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit artikel worden de VAK-toelage en de VEK-toelage van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) voorzien.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024

Uitgaven	86.549	85.979	298.970	70.611	64.617	64.617
-----------------	--------	--------	---------	--------	--------	--------

Inhoudelijke toelichting:

De kredietevolutie van BA naar BA-JR voor VAK is het gevolg van volgende herverdelingen:

- 6.570.000 euro naar KB0-1KDG2BE-WT voor overheveling naar het Vlaams Fonds voor de Lastendelging (VFLD) in kader van de overheidssteun voor brede weersverzekeringen en het Vlaams rampenfonds;
- 5.000.000 euro vanuit de centrale provisie CB0-1CBD2AN-PR voor het Repower-dossier RRF06;
- 1.000.000 euro vanuit KB0-1KDX2BB-WT luik PAS - innovatie in de landbouw.

Vanaf 2024 ging een nieuwe aanrekenwijze van het aard-5 vastleggingskrediet in Orafin in voege. Voor 2024 moest hiertoe eenmalig het openstaande VAK-encours worden ingeladen in Orafin, i.c. 209.373.000 euro. Bij de begrotingsuitvoering 2024 is er dan ook geen sprake van overbesteding.

De kredietevolutie van BA naar BA-JR voor VEK is het gevolg van twee herverdelingen:

- herverdeling naar KB0-1KDG2BE-WT voor overheveling naar het VFLD in kader van de overheidssteun voor brede weersverzekeringen en het Vlaams rampenfonds ten belope van 6.570.000 euro;
- de herverdeling vanuit de relanceprovisie met 576.000 euro voor VV029 onderdeel 'groene investeringen VLIF (productieve en niet-productieve investeringen)'.

Conform de aanrekenregels van VCO werd de VEK-toelage van 64.617.000 euro volledig vereffend.

Bespreking zie 2.3.2 overige entiteiten onder gezag.

KB0-1KDX2BB-WT – TOELAGEN LAND- EN TUINBOUW

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het artikel omvat een ruime waaier aan subsidies die kaderen binnen het landbouw- en tuinbouwbeleid. Ook subsidies van enkele van de Vlaamse Veerkrachtprojecten van landbouw worden op dit artikel aangerekend.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024
Uitgaven	32.300	22.452	22.308	26.549	28.361	21.967

Inhoudelijke toelichting:

Aan VAK-zijde is de kredietevolutie van BA naar BA-JR het gevolg van herverdelingen:

- 8.848.000 vanuit dit artikel naar een IS-artikel binnen dit ISE voor projecten waarvan EV ILVO begunstigde is.

- 1.000.000 euro naar het begrotingsartikel VLIF.

Aan VEK-zijde is de kredietevolutie van BA naar BA-JR het gevolg van herverdelingen:

- 1.379.000 euro vanuit de relanceprovisie voor vereffeningen in kader van Vlaamse Veerkracht, meer bepaald voor de veerkrachtprojecten VV028, VV029, VV030 en VV033;
- 517.000 euro vanuit de PAS-provisie voor tijdelijke versterking vzw Boeren op een Kruispunt 2022-2024;
- 107.000 euro vanuit dit artikel naar een IS-artikel binnen dit ISE voor projecten waarvan EV ILVO begunstigde is;
- 23.000 euro vanuit het Vlaams Klimaatfonds.

Naar analogie van andere jaren werden subsidies toegekend en vereffend voor o.a.

- *Zorgboerderijen*

Hierbij krijgen land- en tuinbouwers een subsidie voor zorgboerderijactiviteiten.

- *Milieuvriendelijke landbouwproductiemethoden:*

Dit omvat agromilieuklimaatmaatregelen en maatregelen waarvoor het Agentschap Landbouw en Zeevisserij optreedt als beheersdienst in uitvoering van het PDPO III en het GLB-SP.

- *Subsidie aan Boeren op een Kruispunt vzw*

Jaarlijkse subsidie ter ondersteuning van de werking van de vzw Boeren op een Kruispunt.

In 2022 werd een bijkomende subsidie van 1,42 mio euro toegekend voor tijdelijke versterking voor 2022-2024 van Boeren op een Kruispunt met middelen uit de PAS-provisie. In 2024 gebeurden hiervoor vereffeningen.

- *Praktijkcentra land- en tuinbouw, waarschuwingdiensten*

Voor de praktijkcentra plantaardige productie zorgt de structurele ondersteuning door de Vlaamse overheid voor een versterking van de samenhang tussen de onderzoeksprogramma's van de verschillende praktijkcentra. Ook wordt steun voorzien voor het aanbod van waarnemingen- en waarschuwingendiensten in het kader van geïntegreerde gewasbescherming.

- *Subsidies aan fokkerijverenigingen*

Het betreft steun aan fokkersverenigingen erkend in het kader van de verbetering van de kwaliteit van de dieren en de dierlijke producten. Financiële steun wordt ook verleend enerzijds voor het uitvoeren van specifieke taken en anderzijds voor de ondersteuning van de werking van de fokkersvereniging (o.m. rundvee, varkens, paarden en ezels, kleine herkauwers, pluimvee en konijnen, genetische diversiteit). Daarnaast was er in 2024 ook een bijkomende subsidie aan Paardenpunt Vlaanderen.

- *Stimulering biologische landbouw*

Om het lokale aanbod van biologische producten te versterken, is een vijfjarig strategisch plan biologische productie (2023-2027) opgemaakt. Het plan voorziet in verschillende ambities en concrete acties die de biologische landbouw en ketenontwikkeling verder moet stimuleren.

Dit plan wordt gedragen in een nauwe samenwerking tussen overheid en de sector- en ketenorganisaties betrokken in bio. De partners ondertekenen een

engagementsverklaring om het draagvlak voor de markt- en ketenontwikkeling in de biologische landbouw te vergroten. Naast aandacht voor de productie krijgt ook samenwerking (binnen de sector en in de keten), kennisverspreiding (naar sector én burger), kennisdeling, kennisverwerving (onderzoek) en promotie de nodige aandacht krijgen.

Werden o.m. toegekend in 2024: subsidie aan Bioforum Vlaanderen vzw, projectsubsidies, subsidie aan het CCBT,...

- *Demonstratieprojecten*

Jaarlijks wordt een projectoproep gelanceerd in uitvoering van het Besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2023 tot toekenning van subsidies voor sensibiliseringsacties om duurzame landbouw te bevorderen.

Voor de oproep 2024 waren het thema: agro-ecologische praktijken en kansen en onderhoud van bufferstroken voor landbouwers.

Operationele groepen EIP (European Innovation Partnerships)

De subsidie voor operationele groepen kadert binnen het besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2023 over de subsidiëring van operationele groepen in het kader van het Europees Innovatiepartnerschap voor productiviteit en duurzaamheid in de landbouw. Dit wordt uitgevoerd via jaarlijkse projectoproepen. Deze dossiers worden in het kader van het GLB-SP gefinancierd met Europese middelen.

Innovatie is mogelijk door het ontwikkelen en testen van nieuwe producten, diensten, processen of technieken (werkwijzen) in projecten van EIP-innovatie. Maar ook de realisatie van innovatieve samenwerkingen tussen landbouwers en/of andere actoren rond economische, ecologische of sociale doelen is mogelijk. Dat kan gaan over nieuwe wijzen van vermarkten, het gezamenlijk realiseren van bepaalde milieudoelstellingen zoals water- of energiebesparing, biodiversiteit, ... Dit kan in projecten van EIP-Samenwerking. Indien de creatie van een nieuw samenwerkingsproject zich nog in een pril stadium bevindt, is er de mogelijkheid om het voorbereidingstraject te ondersteunen onder de vorm van EIP-samenwerking voorbereiding.

- *Allerhande subsidies kaderend in het Vlaamse land- en tuinbouwbeleid*

Voor 2024 waren dit o.m.

- Nationale Boomgaardenstichting
- Ondersteuning sierteeltsector – PCS
- Landbouweducatie
- Cofinanciering landbouw-gerelateerde Interreg-projecten
- Korte Keten en CSA
- Diverse facultatieve subsidies

- *Steun voor oprichting van producentenorganisaties*

De uitgave kadert binnen het besluit van de Vlaamse Regering van 10 juli 2015 betreffende de regels voor steun voor de oprichting van producentenorganisaties. Voor 2024 waren er geen nieuwe dossiers.

De steun voor oprichting van producentenorganisaties wordt medegefinancierd door de EU in het kader van PDPO III.

- *Landbouwvormingsactiviteiten en advisering*

De naschoolse opleidingsinitiatieven in de landbouwsector zijn een onderdeel van het landbouwvormingsbeleid.

De uitgave kadert binnen:

- decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 6 oktober 2023 tot toekenning van steun voor uitwisseling van kennis en verspreiding van informatie in de landbouwsector.

De geregistreerde vormingscentra dienen jaarlijks een vormingsplan in. Het aangevraagde budget voor de ingediende vormingsplannen overtreft elk jaar de beschikbare middelen. Het Agentschap Landbouw en Zeevisserij doet jaarlijks een selectie op basis van scores op verschillende selectiecriteria. De minister kent binnen de beschikbare begrotingsmiddelen en rekening houdende met het selectieverslag van het agentschap een subsidie per vormingscentrum toe. De vormingsactiviteiten worden medegefinancierd met Europese middelen.

- *Diensten voor bedrijfsverzorging*

Dit is een subsidie in kader van het MB van 6 mei 1998 betreffende de toekenning van toelagen aan de diensten voor bedrijfsverzorging.

- *Europese schoolfruit- en schoolmelkregeling*

Dit zijn uitgaven in uitvoering van een Europees wettelijk kader en het besluit van de Vlaamse Regering van 21 april 2017 betreffende de ondersteuning van de verstrekking van groenten, fruit en melk aan leerlingen in onderwijsinstellingen.

- *Vlaams bijenteeltprogramma*

Het Vlaams Bijenteeltprogramma is volledig ingekanteld in het GLB. In uitvoering van het GLB-SP voorziet het Agentschap Landbouw en Zeevisserij oproepen voor projecten die passen binnen een of meerdere interventies zoals bepaald binnen het GLB-SP. In 2024 zijn er geen nieuwe projecten goedgekeurd, enkel betalingen voor lopende projecten.

- *Vlaamse Veerkrachtprojecten*

Landbouw en Visserij is trekker voor zes Vlaamse Veerkracht-projecten:

- VV028 Droogteresistente teelten;
- VV029 Groene investeringen op land- en tuinbouwbedrijven;
- VV030 Hergebruik van restwater;
- VV033 Sensibilisering, opleiding en advisering;
- VV107 Initiatieven vanuit VLAM voor de promotie en afzet van producten, o.a. als gevolg van Brexit;
- VV181 Ondersteuning Oekraïne landbouw en visserij.

In 2024 werden geen nieuwe dossiers meer vastgelegd, maar waren er enkel nog betalingen voor dossiers van voorgaande jaren.

KB0-1KDX2BV-IS – EV ILVO

Korte inhoud begrotingsartikel:

Projecten die worden gesubsidieerd vanuit landbouw met EV ILVO als begunstigde, worden op dit artikel aangerekend aangezien dergelijke dossiers via een IS-artikel moeten verlopen en niet via een WT-artikel.

Begrotingsuitvoering:

	(duizend euro)
--	----------------

	VAK			VEK		
	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024
Uitgaven	0	8.848	8.848	53	897	892

Inhoudelijke toelichting:

De kredietevolutie van BA naar BA-JR voor VAK is het gevolg van herverdelingen ten belope van 8.848.000 euro VAK voor projecten waar EV ILVO begunstigde is:

- uitwerking brochure 'samenwerking doorheen de keten' (11.000 euro)
- project BIO UITLOOP - Waardering van de uitloop voor biologische varkens en pluimvee in kader van oproep bio-onderzoek (240.000 euro)
- project 'BRON - Bemesting en teeltROTaties ter reductie van de N-veldemissies' (1.200.336 euro)
- project 'RAMMONIA - Reductie van ammoniakemissies uit veestallen' (7.396.474 euro).

Initieel waren voor 2024 geen projecten voorzien. Uiteindelijk werd voor 8.848.000 euro aan projecten met EV ILVO als begunstigde toegekend.

Om de vereffeningen van 2024 correct te kunnen boeken op het boekjaar 2024 was een herverdeling van 178.000 euro VEK nodig. Voor VV-project VV028 werd tevens 666.000 euro herverdeeld vanuit de relanceprovisie.

2.3.2. Overige entiteiten onder gezag

Entiteit: Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) – VOI cat A.

Omschrijving

Het VLIF werd opgericht bij decreet van 22 december 1993 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1994. Het besluit van de Vlaamse Regering van 11 december 2015 regelt de taken, het beheer en de werkwijze van het VLIF.

Het VLIF ondersteunt de Vlaamse land- en tuinbouw door duurzame investeringen te stimuleren om de structuur van de land- en tuinbouwbedrijven te verbeteren, hun rendabiliteit te verzekeren en de kostprijs te verminderen.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen volgende maatregelen:

- Land- en tuinbouwers
 - o VLIF-opstart en overnamesteun voor jonge landbouwers
 - o VLIF-steun voor productieve investeringen met inbegrip van PAS gerelateerde VLIF investeringen
 - o VLIF-steun voor niet-productieve investeringen voor milieu- en klimaatdoeleinden
 - o Steun voor de ontwikkeling van kleine landbouwondernemingen (uitdovend)
 - o VLIF Opstart van of omschakeling naar een toekomstgerichte duurzame ondernemingsstrategie op een landbouwbedrijf
 - o VLIF-steun voor innovatieve investeringen
 - o Steun voor de opstart van of omschakeling naar een toekomstgerichte duurzame ondernemingsstrategie
 - o VLIF-waARBorgregeling

- Maatregelen voor (groepen van) spelers actief binnen Agrobusinesscomplex (ABC), zoals groepen van landbouwers, (tuinbouw)coöperaties en bedrijven die actief zijn in de verwerking en afzet van landbouwproducten
- VLIF-steun voor investeringen voor duurzame verwerking en afzet van landbouwproducten
- Maatregelen voor praktijkcentra en vergelijkbare instellingen voor praktijkonderzoek: VLIF-steun voor investeringen in de omkaderingssector.

Hierna volgt de overzichtstabel van de ontvangsten en uitgaven BA 2024 t.o.v. uitvoering 2024.

ESR-code	Omschrijving BA	BA 2024 (keuro)	Uitvoering VEK (keuro)
ONTVANGSTEN			
	<i>Hoofdstuk 1: tegemoetkoming van de overheid</i>		
46.10	Toelage KB0-1KDB5BW-IS	70.611	64.617
	<i>Hoofdstuk 2: Opbrengsten als gevolg van het uitvoeren van de statutaire opdracht</i>		
16.11	Waarborgbijdragen	6	0
57.20	Terugbetalingen door ondernemingen	394	57
	<i>Hoofdstuk 4: Overgedragen overschot</i>		
08.21	Overgedragen overschot vorige boekjaren	19.907	19.907
TOTAAL		90.918	84.581
UITGAVEN			
	<i>Hoofdstuk 0: over te dragen saldi</i>		
03.22	Over te dragen overschot van het boekjaar	42.999	50.447
	<i>Hoofdstuk 1: Uitgaven voor orde</i>		
41.10	Inkomensoverdrachten binnen een institutionele groep		
	<i>Hoofdstuk 2: Betalingen aan derden als gevolg van het uitvoeren van de statutaire opdracht</i>		
	a) steun aan de land- en tuinbouwers + hun coöperaties	36.399	27.455
31.12	Rentesubsidies	1400	974
51.12	Kapitaalpremies	34.499	25.187
	Waarvan PAS-betalingen		1.423
	Waarvan: met eigen ontvangsten betaald		201
51.12	Relance budget 29 : groene investeringen	0	575
51.22	Overige kapitaaloverdrachten aan privébedrijven	0	449
51.30	waarborgen	500	7
51.12	b) Investeringssteun aan agrovoedingsbedrijven	1.500	507
	c) Investeringssteun aan de omkadering van de land- en tuinbouw		
51.12	Aan proeftuinen- en centra	4.060	3.899
	d) PDPO maatregelen	5.850	2.273
51.12	Niet productieve investeringen	3.000	814
51.12	Projectsteun voor innovatie	2.120	771
51.12	Ontwikkeling kleine bedrijven	30	4
51.12	Emissiereductie in relatie tot het klimaatfonds	700	684
	e) uitgaven ikv EU-verordeningen 1306/2013 en 1308/2013		
12.11	Aankoop van niet duurzame goederen en diensten	110	0
TOTAAL		90.918	84.581

Volgende tabel geeft een detail van de vastgelegde bedragen per steunmaatregel:

Steunmaatregel	Vastgelegd bedrag (in euro)
rentesubsidies	0
kapitaalpremies investeringen (*) – oude programma's	1.283
kapitaalpremies investeringen i.k.v. GLB-SP	73.447.663
kapitaalpremies overname – oude programma's	3.436.500
kapitaalpremies overname i.k.v. GLB-SP	0
waarborgen	6.948
agrovoedingssteun	1.398.090
omkaderingssteun	3.000.000
steun voor niet-productieve investeringen (**)	3.121.271
innovatiesteun	2.149.256
steun voor de ontwikkeling van kleine bedrijven	3.500
Totaal	86.784.259

(*) exclusief de kapitaalpremies gefinancierd met eigen ontvangsten

(**) inclusief de NPI premies gefinancierd met PAS middelen.

VAK: 86.785.000 euro bestaat uit 86.564.509 euro regulier VAK en 219.750 euro eigen ontvangsten. De eigen ontvangsten van teruggevorderde steun worden uitsluitend gebruikt om kapitaalpremies investeringen vast te leggen.

Verdere uitleg in de toelichting jaarrekening 2024.

2.3.3. Overige entiteiten onder toezicht

Binnen de bevoegdheid Landbouw zijn er geen entiteiten onder toezicht.

VI. BELEIDSVELD: LANDBOUW- EN ZEEVISSERIJONDERZOEK

Het beleidsveld 'Landbouw- en Zeevisserijonderzoek' omvatte één inhoudelijk structuurelement, nl. Landbouw- en Zeevisserijonderzoek. Dit beleidsveld is bij de oprichting van het beleidsdomein WEWILS geschrapt.

1. ISE LANDBOUW- EN ZEEVISSERIJONDERZOEK

Bij de oprichting van het beleidsdomein WEWILS is het ISE 'Landbouw- en zeevisserijonderzoek' geschrapt, aangezien het ILVO binnen het beleidsdomein WEWILS voortaan deel uitmaakt van het beleidsveld Innovatie.

Aangezien de BBTBU 2024 evenwel nog de structuur van de BBTBO 2024 volgt, wordt het geschrapte ISE 'Landbouw- en Zeevisserijonderzoek' hier toch nog nader toegelicht.

Dit inhoudelijk structuurelement omvat de volledige werking van ILVO. ILVO staat voor multidisciplinair, onafhankelijk onderzoek gericht op duurzame landbouw, visserij en voeding in Vlaanderen en dit in een economisch, ecologisch en maatschappelijk perspectief. ILVO voert daarnaast aan de hand van verworven kennis gespecialiseerde dienstverlening uit met betrekking tot landbouw, visserij en voeding en voert in sommige gevallen taken uit als nationaal en Europees referentielaboratorium.

Prestatie-indicator

- **Omschrijving**

Benaming	Aantal goedgekeurde onderzoeksprojecten waarbij een onderzoeksgroep rond landbouw intern de lead neemt
Definitie	Enkel de goedgekeurde en in ODIS geregistreerde projecten worden opgenomen. Projectvoorstellen vallen buiten de scope van deze indicator. Dienstverlening, contractonderzoek en analyses vallen eveneens buiten deze scope. Omwille van de ondeelbaarheid van ILVO maken we voor deze indicator ook geen onderscheid naar projectvoorstellen waar VO medewerkers wel of niet bij betrokken waren.
Relevantie	Onderzoek is de kerntaak van ILVO, vandaar is het aantal goedgekeurde projecten relevant
Berekeningswijze	ODIS search naar nieuw gestarte projecten tussen 1 januari en 31 december van het te rapporteren jaar
Bron	ODIS – eigen databanktoepassing
Meetfrequentie	Naar noodzaak – data-input is doorlopend

- **Evolutie prestatie-indicator in 2024**

De prestatie-indicatorwaarde bedraagt 89 en evolueerde stabiel doorheen 2024.

In 2024 werd opnieuw een toename waargenomen in het aantal extern gefinancierde onderzoeksprojecten. Deze groei is niet alleen een weerspiegeling van de voortdurende inzet voor innovatie en onderzoek, maar onderstreept ook de maatschappelijke relevantie van het onderzoek van ILVO en de professionele omkadering hiervan. De stijging in het aantal projecten versterkt de positie als toonaangevende onderzoeksinstelling. Deze groei wordt gegenereerd op het Eigen

Vermogen van ILVO, wat de nood aan duurzame investeringen in omkadering en infrastructuur via IVA ILVO benadrukt.

1.1. Strategische doelstellingen

In de beleidsnota 2019-2024 Landbouw en Visserij waren voor dit inhoudelijke structurelement volgende Strategische Doelstellingen ingeschreven:

- SD6. Het realiseren van co-creatief onderzoek m.b.t. landbouw, visserij en voeding;
- SD7. ILVO zet in op onderzoek dat aansluit bij actuele vraagstukken en prioriteiten;
- SD8. ILVO als katalysator.

1.2. Operationele doelstellingen

- OD 6.1 Onderzoek ingebed in de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (SDG's)

ILVO zette zich vanuit zijn maatschappelijke en wetenschappelijke rol volledig in voor de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (Sustainable Development Goals – SDG's) van de Verenigde Naties. Deze 17 doelstellingen vormen een wereldwijde oproep tot samenwerking voor een duurzame samenleving. ILVO zet zich sedert jaren in voor een duurzamere bedrijfsvoering en heeft enkele jaren geleden het systeemdenken geïntroduceerd in zijn onderzoeksprojecten. De SDG's worden binnen ILVO vanuit een systeemperspectief benaderd. Dit heeft geleid tot het geïntegreerde, positieve en ambitieuze transitieproject "Onderzoekskouter". Met dit project streeft ILVO naar een toekomstbeeld van een moderne onderzoekscampus, waar niet alleen baanbrekend onderzoek centraal staat, maar ook meer biodiversiteit op en rond de akkers, duurzame gebouwen en duurzame mobiliteit.

Om de bevindingen uit het onderzoek binnen de eigen bedrijfsvoering op een duurzame wijze toe te passen, heeft ILVO een boerderijmanager aangesteld. Naast het onderzoek, waarvan de kernelementen zijn opgenomen in de ILVO onderzoeksvisie, vervult de onderzoekskouter ook een belangrijke maatschappelijke rol. Dit initiatief maakt de ILVO-campus toegankelijker voor het publiek, met aandacht voor correcte informatie over landbouw, evenals het erfgoed en de geschiedenis van de omgeving.

Een mooi voorbeeld zijn de inspanningen die geleverd worden voor meer biodiversiteit in een productief landschap aan de Gondebeek.

De Onderzoekskouter biedt ruimte voor zowel recreatie als kennisdeling. Een voorbeeld hiervan is de Kouterwandeling, een interactieve route die openstaat voor het grote publiek. Bovendien draagt de Onderzoekskouter bij aan een inspirerende werkomgeving die ILVO nastreeft, met faciliteiten zoals ontspanningsruimtes, een eigen kinderopvang en een aantal multifunctionele ontmoetingsruimtes (SDG 3). Het ILVO-traject in het kader van de SDG's beperkt zich niet tot de onderzoekskouter, de vastgoedstrategie als transitieproject, of het marien onderzoek voor een duurzaam marien milieu. Daarnaast zijn er tal van acties opgezet, geïnspireerd door de Agenda 2030. IDEA Consult werd ingeschakeld om inzicht te krijgen in de verschillende rollen die ILVO vervult in enkele

maatschappelijke transitie, en om de impact van de samenwerking met ILVO te beoordelen. Een derde en laatste onderdeel van deze analyse omvatte een internationale benchmarking van ILVO. De bevindingen uit deze studie worden verder opgevolgd door een strategieteam. Vanuit een strategische oefening met de Directieraad zijn inmiddels een aantal meerjarige strategische projecten opgestart, die vertaald werden naar operationele doelstellingen voor 2025. Bovendien zijn er stappen gezet op het gebied van mobiliteitsbeleid, HR-beleid (bijvoorbeeld de invoering van een Gender Equality Plan), permanente opleiding van medewerkers via het platform GoodHabit, en de oprichting van een jongeren- en boerenraad.

- OD 6.2 Onderzoek in samenwerking met partners in binnen- en buitenland

ILVO heeft strategische allianties aangegaan met het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB), het VITO en VLIZ en verdiept in dit kader verdere onderzoekslijnen. Er wordt verder ingezet op samenwerking met diverse beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid en andere Vlaamse onderzoeksinstellingen, zoals IMEC en de VWI's, de Vlaamse universiteiten en hogescholen.

Sinds 2022 zijn ILVO, VLIZ, de Provincie, IODE, Emodnet en de Marine Board samen ondergebracht in de InnovOcean campus, waardoor een duurzame samenwerking met de diverse partners is uitgebouwd en verder groeit.

ILVO participeerde in veel nationale en internationale netwerken om zijn onderzoeksambities te realiseren en om extra onderzoeksmiddelen naar Vlaanderen te trekken. Dit blijkt uit het stijgende aantal EU-projecten worden binnengehaald. ILVO werkt ook samen binnen netwerken zoals ICES, Wefta, OSPAR, enzovoort.

ILVO streefde in 2024 voortdurend naar samenwerking en complementariteit. Via de Living Labs werd de samenwerking tussen onderzoekers en producenten continu gestimuleerd. Binnen de onderzoeksprogramma's, zoals Horizon EUROPE, INTERREG, LIFE, MARE, enzovoort, werkte ILVO samen met talrijke internationale partners. Daarnaast breidt ILVO haar internationale contacten met het Zuiden verder uit. ILVO heeft een akkoord met Enabel, het Belgisch Ontwikkelingsagentschap, om als partner bij te dragen aan landbouw- en visserijonderzoek in het Zuiden. Samen met VITO voert ILVO een project uit in Mali, waarbij onderzocht wordt hoe de beste klimaatadaptieve teeltwijze van sorghum kan worden gevonden met behulp van agrarische modellerings- en analysecapaciteit ontwikkeld in Vlaanderen.

ILVO nam actief deel aan Europese Partnerschappen. De uitgebreide kennis van ILVO over de gehele landbouw-, visserij- en voedingsketen wordt in Europa zeer gewaardeerd. Dit resulteerde in een prominente aanwezigheid in partnerschappen zoals EJP SOIL, Agroecology, FutureFoodS, Agdata, PARC en ERA4Health. Deze partnerschappen richten zich op het versterken van samenwerking in onderzoek tussen de Europese Commissie, de lidstaten en de industrie, met als doel bij te dragen aan de Europese prioriteiten.

ILVO leidde in 2024 het onderzoeksproject om de agro-ecologische transitie in Europa te versnellen. Dit project maakte deel uit van het Europees partnerschap AGROECOLOGY, dat wordt ondersteund door Horizon Europe. Het doel was om een duurzame en veerkrachtige landbouwsector te bevorderen door een netwerk van living labs op te zetten en nieuw onderzoek uit te voeren. Dit

samenwerkingsverband richtte zich op het versnellen van de overgang van conventionele naar agro-ecologische landbouwmethoden om uitdagingen zoals klimaatverandering, verminderde biodiversiteit en voedselzekerheid aan te pakken. Met 72 partnerinitiatieven uit meer dan 26 landen stemde het partnerschap zijn onderzoeksprogramma's af op de behoeften van de praktijk. ILVO coördineerde dit project in Vlaanderen, met als doel de impact van deze transitie in kaart te brengen en bij te dragen aan de ontwikkeling van nieuwe agro-ecologische praktijken. Door dit initiatief kregen boeren toegang tot innovatieve oplossingen die hen helpen duurzamer en efficiënter te werken. De ambitie is dat tegen 2030 ecologisch, economisch en sociaal duurzame kernen zullen evolueren.

- D 6.3 Living Labs

Als toonaangevende onderzoeksinstelling heeft ILVO zijn technologieaanbod afgestemd op de vraag naar bruikbare en rendabele technologische innovaties, die oplossingen bieden voor de dagelijkse praktijk. Door reeds bij de ontwikkeling van nieuwe technologieën en in de voorfase van technische innovaties de praktische toepasbaarheid en haalbaarheid als uitgangspunt te nemen, kan innovatie versneld, effectiever en gericht worden toegepast. Om het bredere systeem te kunnen omvatten en de interactie met alle relevante stakeholders te maximaliseren, zette ILVO daarom in op de verdere uitbouw van Living Labs. Deze Living Labs fungeren als interfaces tussen onderzoekers, landbouwers, stakeholders en overheidsdiensten. Regelmatig worden nieuwe projecten opgestart binnen deze living labs of worden stakeholders samengebracht tijdens demonstraties, workshops en studiedagen. Het kloppende hart van de Living Labs is vaak de unieke infrastructuur.

Deze infrastructuur van de Living Labs omvat geavanceerde faciliteiten en technologieën die essentieel zijn voor het uitvoeren van innovatief en praktijkgericht onderzoek. Bij ILVO omvat dit bijvoorbeeld moderne onderzoeksfaciliteiten, gespecialiseerde laboratoria, proefvelden, en geavanceerde apparatuur voor dataverzameling en -analyse. Deze infrastructuur stelt onderzoekers in staat om in een realistische omgeving te werken, waarbij ze direct kunnen samenwerken met eindgebruikers zoals landbouwers, visserij- en aquacultuuractoren, en andere stakeholders. De ILVO Living Labs kregen ook internationale weerklank: oproepen voor Europees gefinancierde projecten gaan regelmatig op zoek naar consortia die aan innovatieve oplossingen willen werken door gebruik te maken van de Living lab methodologie.

De Living Labs trekken ook buiten de onderzoekswereld de aandacht. Onder de koepel van het INO-netwerk zijn ze meerdere keren gepresenteerd aan verschillende overheidsinstanties als een middel om co-creatie en innovatie te bevorderen. In 2024 lopen er binnen ILVO 6 Living Labs: Food Pilot, Living Lab Agrofood Technology, Living Lab Agro-ecologie en Biologische Landbouw, Living Lab Plant & Bodem, Marien Living Lab en Living Lab Veehouderij. Een interne overkoepelende werkgroep zorgt ervoor dat de Living Labs een gedeeld beleid kunnen voeren, op eenzelfde tempo kunnen evolueren en onderling ervaring kunnen uitwisselen.

- OD 6.4 De mogelijkheden van big data optimaal benutten

ILVO onderschrijft de doelstellingen van de Flemish Open Science Board (FOSB), die gericht zijn op het beter beschikbaar maken van wetenschappelijke data. Een belangrijke voorwaarde hiervoor is dat de datasets FAIR moeten zijn: vindbaar

(Findable), toegankelijk (Accessible), uitwisselbaar (Interoperable), en herbruikbaar (Reusable). Samenwerking is een kernwaarde van ILVO – onderzoekers maken op een natuurlijke manier gebruik van elkaars expertise. ILVO wil hierin een stap verder gaan door het delen en hergebruiken van datasets te faciliteren, zowel binnen de eigen eenheid als naar andere organisaties toe. Dit vraagt opleiding, IT-infrastructuur, tijd en een uitgewerkt beleidskader. De datamanager van ILVO geeft hiertoe frequent opleidingen en workshops om hier stappen voorwaarts te blijven zetten.

ILVO zette zich in 2024 maximaal in voor de verdere uitrol van het datadeelplatform DjustConnect en betrok landbouwers, vissers en voedselproducenten zo vroeg mogelijk bij de ontwikkeling, evaluatie en demonstratie van innovaties. Precisielandbouw en datatechnologie kunnen effectief bijdragen aan de systeemverandering die de Europese Green Deal en de Farm-to-Fork-strategie beogen.

ILVO bleef inzetten op praktijkgericht onderzoek en samenwerking om zo landbouwers en de bredere agrifoodsector te ondersteunen in deze digitale transitie. Twee jaar Europese Test-en Experimenteer Faciliteit (TEF) met meer dan 30 lopende en afgewerkte klantenservices en vier jaar DjustConnect met meer dan 3000 ingeschreven landbouwers kunnen dat alleen maar bevestigen.

- OD 7.1 Maatschappelijk verantwoorde dierlijke productie

ILVO engageerde zich om met haar onderzoek een veehouderij te bevorderen waar zowel landbouwers als burgers zich goed bij voelen. Er wordt gemikt op een diervriendelijke productie die een lage milieu-impact combineert met een fair rendement en een gezond product met een lekkere smaak en tegelijk de internationale en lokale competitiviteit te vrijwaren.

Dierenwelzijn blijft een belangrijke focus voor ILVO, met specifieke aandacht voor stalinrichting, ligbedmateriaal, huisvesting en management. Nieuwe maatregelen om de emissies te verminderen worden altijd grondig beoordeeld op hun impact op dierenwelzijn. ILVO heeft hiervoor aanvullende onderzoeksprojecten opgestart en zet in op slimme monitoringssystemen en duurzaamheidsscans.

ILVO heeft bij wijze van voorbeeld een onderzoeksproject uitgevoerd om het biestmanagement op Vlaamse rundveebedrijven te verbeteren. Bij de geboorte heeft een kalf geen antistoffen en werkt het immuunsysteem de eerste weken onvoldoende om infecties te vermijden. Goed colostrum- of biestmanagement kan de weerbaarheid van het kalf verhogen en het gezond houden, wat essentieel is voor een duurzame veehouderij. Met het project BiestBoost identificeert ILVO bedrijfsspecifieke knelpunten en ontwikkelt innovatieve strategieën om biestmanagement en de algemene bedrijfsvoering te verbeteren. Concrete verbeteracties worden getest op praktijkbedrijven, waarbij ILVO nauw samenwerkt met Vlaamse rundveehouders.

ILVO heeft ook een onderzoeksproject uitgevoerd om de energiebehoefte-normen bij pluimvee te optimaliseren. Het project EWAKUIK onderzoekt in hoeverre deze normen nog voldoen, rekening houdend met nieuwe inzichten inzake voederkwaliteit en stikstofemissies in de stal. De optimalisatie van deze normen moet bijdragen aan een reductie van de milieu-impact van de pluimveehouderij en kostenbesparingen.

Voor leghennen is de nodige kennis al beschikbaar in de wetenschappelijke literatuur en bij onderzoeksinstellingen. Voor vleeskippen worden de respiratiemeters, die KU Leuven en ILVO gebruikten voor leghennen, ingezet om ook voor vleeskippen nieuwe energienormen vast te leggen. De resultaten van het EWAKUIK-project zullen door VEMIS gevalideerd worden aan praktijkproeven op commerciële bedrijven, zodat ze breed gedragen kunnen worden door zowel de sector als de maatschappij.

- OD 7.2 Nieuwe verdienmodellen

In 2024 bleven geopolitieke verstoringen, omgevingsuitdagingen, klimaatverandering, maatschappelijke verwachtingen en veranderend consumentengedrag druk uitoefenen op onze voedselsystemen. Landbouwers vragen om duidelijkheid, terwijl consumenten zich zorgen maken over koopkrachtverlies ingevolge de voedselprijsinflatie.

Innovaties in korte en lange voedselketens omvatten technologische oplossingen, sociale samenwerkingsverbanden en nieuwe economische modellen. ILVO deelt actief inzichten en kennis om de implementatie van deze innovaties te ondersteunen.

ILVO bleef zich inzetten om nieuwe verdienmodellen te ontwikkelen ter ondersteuning van landbouw en visserij.

In 2024 zette ILVO zich in voor onderzoek naar het sluiten van kringlopen en de circulaire bio-economie, met maximale waardecreatie en duurzaamheid als prioriteiten. ILVO versnelt deze processen door zijn expertise, netwerk en infrastructuur beschikbaar te stellen. ILVO werkt via zijn onderzoek obstakels weg op technologisch, economisch en sociaal vlak: er wordt onderzoek gedaan naar stabilisatie en verwerking van biomassaströmen, karakteriseren van interessante moleculen, evalueren van nieuwe verdienmodellen, en begeleiden van partners naar effectieve systeeminnovatie.

De B2BE Facilitator verbindt de primaire sector met de verwerkende industrie en zoekt naar innovatieve valorisatietrajecten voor lokaal geproduceerde biomassaströmen. We streven naar de reductie van fossiele grondstoffen ten gunste van hernieuwbare grondstoffen, om zo bij te dragen aan een koolstofarme economie. Ook de link tussen bodemgezondheid, ecosysteemdiensten en verdienmodellen wordt bekeken.

Het CIRCFFEEED-project is hier een goed voorbeeld van. Het project richt zich op de implementatie van circulaire grondstoffen in mengvoeders voor varkens, pluimvee en rundvee. Het doel is om de klimaatvoetafdruk van landbouwdieren te verkleinen door alternatieve grondstoffen en reststromen te identificeren en hun voederwaarde te bepalen. Het project brengt de beschikbaarheid en knelpunten in de circulaire voederwaardeketen in kaart om de implementatie te versnellen.

Dit Cooek-project, in samenwerking met UGent en BFA, past binnen de Vlaamse Eiwit- en Circulaire Strategie. Het stimuleert het gebruik van circulaire grondstoffen en draagt bij aan een duurzame veehouderijketen en minder afhankelijkheid van geïmporteerde grondstoffen.

- OD 7.3 Inzetten op eiwitdiversificatie

Eiwitdiversificatie houdt in dat dierlijke eiwitten meer worden afgewisseld met plantaardige en andere eiwitbronnen. ILVO ondersteunt eiwitdiversificatie, mits deze bijdraagt aan een evenwichtige, smakvolle, gezonde en veilige voeding binnen een duurzaam en economisch rendabel kader.

ILVO investeert in expertise en infrastructuur om actoren in de agrovoedingsketen te ondersteunen.

ILVO investeert ook in apparatuur en infrastructuur voor onderzoek naar eiwitdiversificatie. Microbiële proteïnen, geproduceerd via biomassa- en precisiefermentatie, worden gezien als toekomstige alternatieve eiwitbronnen. ILVO ondersteunt bedrijven via co-creatie in de ILVO Living Labs.

De groeiende bevolking voorzien van evenwichtige, klimaatbewuste en smakelijke voeding blijft een uitdaging. Onderzoek richt zich op nieuwe eiwitbronnen en de gevolgen van gewijzigde eiwitconsumptie. Topics zijn onder andere functionele en nutritionele geschiktheid, smaak, voedselveiligheid, allergeniciteit, verteerbaarheid, duurzaamheid en nutritionele waarde.

ILVO is een van de stichtende leden van de ProteInn Club, die de opschaling van microbiëel geproduceerde eiwitten faciliteert. Dit samenwerkingsverband wil de volledige waardeketen op een economisch en ecologisch verantwoorde manier bij elkaar brengen.

Ook in 2024 stond eiwitdiversificatie hoog op de agenda van ILVO. ILVO is betrokken bij onderzoeksprojecten naar nieuwe en plantaardige eiwitbronnen, investeert in verwerkingsfaciliteiten en werkt samen met Bio Base Europe Pilot Plant.

De aandacht voor alternatieve eiwitbronnen groeit in Vlaanderen en Europa. ILVO onderzoekt ook hoe de teelt van plantaardige eiwitten, peulvruchten en soja beter aangepast kunnen worden aan Vlaamse bodems en hoe de keten efficiënter kan worden georganiseerd. De nieuwe ILVO Post-Harvest Pilot vult in dit kader een belangrijke schakel in deze keten in omdat via deze installatie bedrijven kunnen geholpen worden die na de primaire productie verderop in de keten actief zijn.

De Vlaamse eiwitstrategie, streeft naar een meer duurzame, diverse en toekomstgerichte eiwitvoorziening tegen 2030. ILVO werkt als kernpartner binnen de Vlaamse eiwitstrategie samen met vertegenwoordigers van de agrovoedingsketen, kennisinstellingen en het beleid om deze doelen te bereiken.

ILVO was betrokken bij verschillende aspecten van de strategie, waaronder het verduurzamen en diversifiëren van de productie en consumptie van eiwitten. Dit biedt kansen voor welvaart, milieu en gezondheid.

ILVO werkte nauw samen met andere partners zoals Agrolink Vlaanderen om dubbel werk te vermijden. Deze acties worden thematisch bijgehouden en gerapporteerd, bijvoorbeeld onder convenanten zoals enterische emissies, strategische platformen voor insecten en aquacultuur.

Daarnaast was ILVO betrokken bij het opzetten van een eiwitdashboard, een gebruiksvriendelijk overzicht waar beleidsmakers, onderzoekers, stakeholders, studenten en geïnteresseerden informatie en updates kunnen vinden over verschillende acties in Vlaanderen die gelinkt zijn aan de eiwitshift.

- OD 7.4 Aandacht voor sociale aspecten binnen de landbouw

In een verstedelijkte en geglobaliseerde wereld staan het welbevinden van landbouwers en de leefbaarheid van het platteland steeds meer onder druk. Tijdens de afgelopen onderzoeksperiode heeft ILVO de complexe samenhang tussen stressfactoren, coping strategieën en het welbevinden van landbouwers onderzocht. Uit aanvullend onderzoek bleek dat landbouwers, net als de rest van de bevolking, een verhoogde mentale druk ervaren.

ILVO zet in op een multi-actor, multi-strategie aanpak waarbij verschillende actoren en strategieën een rol spelen. In dit kader is het waardevol om potentiële synergiën tussen de landbouw- en plattelandsbevolking te verkennen. Met de ambitie om de onderzoeksfocus te verbreden en naast de landbouwer en zijn gezin ook aandacht te besteden aan de leefbaarheid van het platteland. Daarbij wordt onderzocht in hoeverre digitalisering kan bijdragen aan oplossingen. Er is een intensieve samenwerking met Boeren op een Kruispunt.

Het Europees multi-actor onderzoeksproject COCOREADO, uitgevoerd door ILVO, heeft vele innovatieve voedselsamenwerkingen tussen boeren en andere ketenspelers mogelijk gemaakt. De systemische belemmeringen voor boeren om een eerlijke prijs voor hun producten te behalen, zijn gedocumenteerd en waar mogelijk aangepakt tijdens de projectuitvoering. COCOREADO heeft zich gericht op vernieuwende benaderingen om het vertrouwen tussen landbouwers en consumenten te herstellen.

Het project heeft een netwerk van COCOREADO-ambassadeurs opgericht, bestaande uit jonge landbouwers, chef-koks, voedselverwerkers, ondernemers, IT-specialisten, beleidsmakers en studenten. Deze ambassadeurs kregen intensieve opleidingen om in hun regio eerlijke ketenoplossingen te bevorderen. De gedocumenteerde oplossingen dienen als inspiratiebron voor anderen.

- OD 7.5 Expertisecentrum landbouw en klimaat

Om de klimaatdoelstellingen te realiseren werd volop ingezet op de verdere omslag naar een duurzame voedselproductie en een leefbare landbouw. In lijn met de Vlaamse, Europese en zelfs mondiale klimaatdoelstellingen streefde ILVO met zijn Expertisecentrum Landbouw & Klimaat (ELK) naar kennis voor gezonde productie en leefbare bedrijven in een milieuvriendelijke en klimaat robuuste agrovoedingsketen. Binnen het ELK zijn er acht overkoepelende thema's: dierlijke productie, plantaardige productie, bodem, energie, mariene omgeving, landschap, klimaatslimme bedrijfsvoering, en water. Vooral dat laatste thema was de afgelopen jaren niet weg te slaan uit de actualiteit, door de opeenvolgende droogtes en overstromingen waar Vlaanderen en de wereld mee te kampen kregen. Ook binnen ELK wordt dit thema daarom steeds belangrijker. Toch ligt de kracht van ELK niet in het prioriteren van specifieke thema's, maar net in het samenwerken tussen verschillende onderzoeksgroepen over verschillende thema's heen. Dat komt het best tot uiting in het Klimrek project. De komende jaren wordt Klimrek verder uitgebouwd en uitgewerkt en uiteraard door steeds meer bedrijven uitgerold. In de toekomst ILVO meer van dit soort multidisciplinair onderzoek opstarten, vaak met een internationaal karakter.

Het Expertisecentrum Landbouw en Klimaat heeft zich georganiseerd voor nog beter gestroomlijnde communicatie. Het beleid, de agri-food sector en de maatschappij als geheel kunnen bij het ILVO-ELK terecht voor science-based inzichten en onafhankelijke informatie over landbouw & klimaat. In 2024 is een aparte, 3-maandelijkse nieuwsbrief opgestart. De nieuwsbrief bundelt de laatste resultaten en initiatieven uit het klimaatonderzoek, maar geeft ook duiding in de complexe klimaatmaterie.

Met de klimaatverandering zijn er tal van projecten opgestart: onderzoek naar koolstof in de bodem, veenvrije substraten, methaanreductie bij herkauwers.

- OD 7.6 'New breeding' technieken

ILVO blijft inzetten in op de 'new breeding' techniek CRISPR-Cas. Dit soort onderzoek verloopt vanzelfsprekend binnen de contouren van de Europese, Belgische en Vlaamse wetgeving ter zake. Het klassiek veredelingsproces bij planten kan 10 à 12 jaar duren. Dankzij de innovatieve genbewerkingstechniek CRISPR-Cas kan dit proces met één derde ingekort worden. Zo versnelt de techniek onderzoek naar bv. droogtetolerante gewassen of vezelrijke voeding. Deze techniek speelt enkel direct in op het gewas, maar kan ook een secundair effect hebben op de bodem. Droogtetolerantere rassen onttrekken bijvoorbeeld minder water, waardoor de bodem minder snel opdroogt.

ILVO speelt als Nationaal Referentielaboratorium zowel op nationaal als internationaal vlak een belangrijke rol bij de detectie van allergenen in de voedselproductieketen.

Binnen het CENH3-CHIC project heeft ILVO, in samenwerking met KU Leuven, belangrijke stappen gezet in de veredeling van chicorei. Een ILVO (doctorandus) heeft met behulp van de CRISPR-Cas techniek genen uitgeschakeld in meerdere individuele chicorei planten die betrokken zijn bij de biosynthese van bitterstoffen. Een haploïde plant telt negen genen die coderen voor bitterstoffen, waarvan er zeven met succes zijn uitgeschakeld. Dit opent perspectieven voor een nieuwe generatie van inulinerijke chicoreirassen, goed voor tal van toepassingen en een interessante grondstof voor de voedingsindustrie.

De eerste resultaten tonen aan dat deze techniek ook kan worden ingezet om andere eigenschappen zoals ziekteresistentie of opbrengst te verbeteren, waardoor ook het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen kan gereduceerd worden zonder dat dit ten koste gaat van het hoge gehalte aan inuline of de typische chicoreismaak.

- OD 7.7 Aandacht voor grond en de bodem

Met het ILVO onderzoek rond een kwalitatieve bodem sluit ILVO aan bij het 'missie-gedreven' onderzoek (mission-oriented research) dat de Europese Commissie naar voorschuijft in het Europese onderzoeksprogramma 'Horizon Europe' en waarbij gezonde bodems als één van de speerpunten naar voren geschoven wordt. Er wordt onderzoek gedaan naar de metingen van koolstofvoorraden in de Vlaamse bodems. Door een doordacht landgebruik en -beheer kunnen bodems veel meer koolstof vasthouden en op die manier broeikasgas CO₂ uit de atmosfeer halen en de bodemgezondheid verhogen.

Het ALTCHM-project van ILVO onderzoekt de effectiviteit van niet-chemische bodemontsmettingstechnieken en microbiële biocontrole organismen (BCO's) tegen bodempatahogenen zoals *Rhizoctonia solani* (zwartrot) in kropsla, *Pythium sylvaticum* (verwelkingsziekte) in veldsla en *Sclerotinia sclerotiorum* (rattenkeutelziekte) in grondwitloof. Sommige technieken blijken effectief tegen bodempatahogenen, maar hebben een onrealistische impact op nevenorganismen. Anaerobe bodembedekking en biofumigatie kunnen pathogenen onderdrukken, maar het is een uitdaging om extra strikte groei te vermijden. BCO's zoals *Trichoderma*- en *Pythium*-stammen zijn werkzaam tegen *Rhizoctonia* en *Sclerotinia*.

Binnen het ALTICHEM-project heeft ILVO, samen met Dewildea, het Proefcentrum voor de Groenteteelt en Praktijkpunt Landbouw Vlaams-Brabant, een LCA-studie uitgevoerd om de technieken te vergelijken.

- OD 7.8 Voeding

Het voedingsonderzoek binnen ILVO is zeer breed – het is gericht op onder meer het reduceren van voedselverliezen tijdens het oogst- en verwerkingsproces, het opwaarderen van afval/nevenstromen, identificeren van bioactieve componenten of voedingsvezels, maar ook op het verbeteren van de hygiëne doorheen de keten en met een verbeterde voedselveiligheid, het verbeteren van recepturen, texturen en smaak om voeding gezonder, duurzamer en aantrekkelijker te maken voor de algemene bevolking, doch ook gericht naar voeding in de zorgsector met zijn specifieke noden.

ILVO investeert continu in verdere kennisopbouw, innovatieve en duurzame verwerkingsapparatuur, state-of-the art analysecapaciteit zowel in kader van voedselkwaliteit en -veiligheid als consumentenappreciatie. ILVO capteert noden en trends in een voortdurend evoluerende maatschappij en brengt daartoe de relevante actoren en stakeholders samen. Dergelijke geïntegreerde en multidisciplinaire benadering wordt binnen ILVO gehanteerd om het thema Voeding en Gezondheid in zijn complexiteit te kunnen beschouwen en onderzoeken.

Het (verder) uitdiepen van aspecten rond eiwitdiversificatie, het monitoren van voedselinname in samenwerking met de zorgsector, het bestuderen van de invloed van verwerkingsprocessen op allergeniciteit, darmgezondheid bij dieren als model voor de mens, ... het zijn maar enkele voorbeelden van onderzoek dat het voorbije jaar werd uitgevoerd.

Onderzoeksonderwerpen aangedragen door het bedrijfsleven vormen vaak het startpunt voor verder onderzoek in de agrovoedingsketen. ILVO is goed gepositioneerd om dergelijk onderzoek 'van bord tot grond' aan te pakken.

ILVO blijft zich inzetten voor NuHCaS, het onderzoekscentrum rond Nutrition, Health en Care, dat samenwerking tussen de agrovoedingssector en de zorgsector bevordert. Met de Food Pilot ontwikkelt ILVO-onderzoek gericht op smaak, nutritionele waarde, verwerking, allergenen en voedselveiligheid.

Nieuwe ingrediënten en recepten brengen uitdagingen met zich mee, zoals de detectie van allergenen. ILVO's allergenenlabo onderzoekt de invloed van verwerking op allergeniciteit en helpt voedingsproducenten veilige voeding te ontwikkelen. ILVO is het Nationaal Referentie Laboratorium voor allergenen.

Door de Food Pilot verder uit te bouwen als living lab, blijft ILVO inzetten op de interactie tussen industrie en onderzoek en het sluiten van kringlopen. Bioactieve componenten in reststromen worden geïdentificeerd om meerwaarde te creëren.

Het OPTEVAJR-project van ILVO richt zich op het bepalen van de optimale eiwit- en aminozuurvoorziening in het voer voor vleesvarkens. Het doel is om varkens de juiste hoeveelheid eiwit te geven en tegelijkertijd de stikstofuitstoot verder te verminderen. Dit vereist een bedrijfsspecifieke aanpak om overvoeding te beperken. Het project zal praktische voedingsrichtlijnen ontwikkelen die inzetbaar zijn op afmestbedrijven en het effect van eiwitverlaging op stikstofuitstoot, ammoniakemissies en de carbon footprint van het verbeterde voer in kaart brengen.

1.3. Budgettair kader voor het begrotingsjaar

LANDBOUW- EN ZEEVISSERIJONDERZOEK, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK 2024			VEK 2024		
2024	BA	BA-JR	BU	BA	BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	0	0	0	0	0	0
Toelagen IS	6.792	7.792	7.792	6.792	7.792	7.792
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	6.792	7.792	7.792	6.792	7.792	7.792

Inhoudelijke toelichting:

De evolutie van BA naar BA-JR is het gevolg van herverdelingen naar het EV ILVO voor een totaal van 1 mio euro in VAK en in VEK. Zie bespreking bij artikel KB0-1KFX2EY-IS – EV ILVO.

1.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangsten

Er waren geen ontvangstenartikelen binnen het inhoudelijk structuurelement Landbouw- en Zeevisserijonderzoek.

Uitgaven

KB0-1KFX2EY-IS – EV ILVO

Korte inhoud begrotingsartikel:

Binnen dit artikel kaderden interne stromen aan het EV ILVO.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024
Uitgaven	6.792	7.792	7.792	6.792	7.792	7.792

Inhoudelijke toelichting:

Het betreft volgende toelagen voor 2024 aan het EV ILVO:

- het onderzoek en de ontwikkeling naar meer duurzame landbouwsystemen;

- economisch onderzoek duurzame landbouw;
- door de EU verplichte datacollectie en adviestaken ter ondersteuning van het EG-visserijbeleid;
- onderhoud en werken aan onroerende goederen;
- IHD/PAS: onderzoek naar de technisch-economische haalbaarheid van de emissiereducties van de veeteeltsector;
- toezicht plantaardig teeltmateriaal;
- onderzoek met het oog op het realiseren van de duurzame ontwikkelingsdoelen van de VN wat landbouw en voeding betreft (Sustainable Development Goals).

De toelage aan het EV ILVO werd verhoogd als gevolg van een herverdeling van 1 miljoen euro VAK en VEK vanuit begrotingsartikel CB0-1CBX2AC-PR in kader van de implementatie van energie-efficiëntiemaatregelen.

1.3.2. Overige entiteiten onder gezag

Entiteit: Eigen Vermogen Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek

Bij het decreet van 23 december 2005 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2006 (art. 35) werd bij het ILVO een Eigen Vermogen ingesteld waaraan rechtspersoonlijkheid is toegekend.

Het ILVO heeft als missie het uitvoeren en coördineren van beleidsonderbouwend wetenschappelijk onderzoek en de daaraan verbonden dienstverlening met het oog op een duurzame landbouw en visserij in economisch, ecologisch, sociaal en maatschappelijk perspectief. Steunend op wetenschappelijke disciplines, bouwt het ILVO daarvoor de kennis op die nodig is voor de verbetering van producten en productiemethoden, voor de bewaking van de kwaliteit en de veiligheid van de eindproducten en voor de verbetering van beleidsinstrumenten als basis van sectorontwikkeling en agrarisch plattelandsbeleid. Het ILVO informeert daarover regelmatig het beleid, de sectoren en de maatschappij.

De ontvangsten en uitgaven binnen het EV ILVO zijn heel moeilijk te ramen en dit is eigen aan de werking van het EV ILVO. De begrotingsaanpassing light heeft als gevolg dat er enkel indexherzieningen werden doorgevoerd en dat de saldo evolutie voor het begrotingsjaar 2024 constant werd gehouden.

Door de begrotingsaanpassing light worden de kosten en de opbrengsten van alle projecten die werden goedgekeurd na de begrotingsopmaak 2024 die in mei 2023 werd opgesteld, niet meer in rekening gebracht. Dit verklaart de discrepantie tussen de cijfers van de uitvoering ten opzichte van de goedgekeurde begroting.

BU Ontvangsten: 94.037 keuro

1. ESR-code 16 Verkoop van niet-duurzame goederen en diensten

De begroting voorzag in totaal 13.997 KEUR aan ontvangsten. De werkelijke ontvangsten bedragen 17.994 KEUR. Er werd op de ESR-code O16.11 2 uitzonderlijke ontvangsten geboekt van 878 KEUR voor de verkoop van de site Oosterzele en 875 KEUR voor de verkoop van de site Rumbeke die niet werden begroot. Het bedrag aan ontvangsten van de aankoopcentrale van 4.013 KEUR werd geboekt op ESR O16.20 terwijl er 3.000 KEUR was begroot. Echter het grote verschil komt omdat er een begrotingsaanpassing light 2024 werd ingediend

waarbij er geen actualisaties werden gedaan ten aanzien van de begrotingsopmaak 2024 dat resulteert in het overige verschil van 1.231 KEUR.

2. ESR-code 38.10 Inkomstenoverdrachten van bedrijven

De ontvangsten voor deze rubriek liggen 623 KEUR hoger dan geraamd. Dit is vooral te wijten aan de begrotingsaanpassing licht 2024 waarbij de nieuwe projecten niet werden opgenomen.

3. ESR O38.40 Inkomstenoverdrachten van vzw

Idem punt 2

4. ESR-code 39.10 Inkomstenoverdracht van EU-Instellingen

De EU-ontvangsten bedragen 4.177 KEUR meer dan begroot. Bij de verwerking van de ontvangsten van de EU-projecten werden in boekjaar 2024 twee verschillende werkwijzen gehanteerd.

Voor alle ontvangsten van EU-projecten die werden goedgekeurd tot en met boekjaar 2021 werd de oude werkwijze gebruikt nl. deze ontvangsten worden ESR-matig geboekt op de ESR-code 39 ten belope van de geboekte uitgaven 2024. Indien er meer Europees geld werd ontvangen dan uitgegeven wordt het verschil overgeboekt naar ESR-code O96.10 – Opbrengsten van leningen. Indien er minder werd ontvangen dan uitgegeven wordt het verschil geboekt naar ESR-code U84.11 – Kredietverlening aan EU-instellingen. Hierbij is telkens rekening gehouden met het saldo op de beginbalans. De terugname wordt, afhankelijk van de beginsituatie, geboekt op ESR-code U91.10 – Aflossing van de overheidsschuld of ESR-code O88.11 – Kredietaflossing door EU-instellingen.

Het is dan ook heel moeilijk om de ontvangsten en uitgaven voor Europese projecten op bovenstaande ESR-codes te begroten.

Voor alle EU-projecten die gestart zijn vanaf 2022 wordt de methodiek inzake in resultaat name van de kosten en de opbrengsten per project aangepast aan de richtlijnen van de handleiding boekhoudregels van de Vlaamse Overheid. De omzet van de projecten wordt erkend conform de graad van uitvoering van het desbetreffende project rekening houdend met de financieringsgraad en het percentage aan overheads. Voorgaande betekent dat er voor de nieuwe projecten een matching is tussen de omzet en de kosten. Om deze matching mogelijk te maken werd gebruik gemaakt van de ESR-code O88.17 Terugbetaling van de EU in het kader van de geprefinancierde uitgaven door de entiteit en de ESR-code U84.17 Prefinanciering in het kader van de Europese subsidies waar respectievelijk de schuld ten opzichte van de EU en de vordering ten opzichte van de EU zichtbaar wordt gemaakt.

5. ESR-code 46.10 Inkomstenoverdrachten van de institutionele overheid

De interrelatie op deze ESR-code wordt afgestemd zowel kasmatisch als aangerekend. EV ILVO heeft een bedrag van 2.280 KEUR kasmatisch ontvangen wat ook gerapporteerd wordt door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap als tegenpartij. EV ILVO heeft 10.810 KEUR aangerekend in haar ESR-uitvoering. Het verschil in aanrekening van 693 KEUR met de tegenpartij is een gevolg van een verschil in moment van aanrekening van projecten.

6. ESR-code 46.40 Inkomstenoverdrachten van Fonds Innoveren en Ondernemen

Deze ontvangsten liggen 1.757 KEUR lager dan begroot. Dit is het gevolg van een aangepaste aanrekening van ontvangsten voor de onderzoeksprojecten die werden gestart vanaf 2022.

De handleiding boekhoudregels van de Vlaamse Overheid bepaalt dat subsidies zowel bedrijfseconomisch als begrotingsmatig als volgt worden aangerekend: "De ontvangst van de subsidie wordt geboekt als opbrengst in het jaar waarin de gesubsidieerde activiteiten plaatsvinden. Het recht op de subsidie wordt door de gesubsidieerde steeds aangerekend in het jaar dat ook de effectieve kosten worden aangerekend. Uitgangspunt is dat de toegekende subsidies steeds moeten matchen met de gesubsidieerde kosten."

Het EV ILVO heeft voor alle onderzoeksprojecten die gestart zijn vanaf 2022 de methodiek inzake in resultaat name van de kosten en de opbrengsten per project aan bovenstaande richtlijn aangepast. De omzet van de projecten wordt erkend conform de graad van uitvoering van het desbetreffende project. Voorgaande betekent dat er voor de nieuwe projecten een matching is tussen de omzet en de kosten.

De projecten die dateren van voor 2022 worden nog boekhoudkundig volgens de oude werkwijze verwerkt nl. de omzet van de projecten (VLAIO, FWO,...) wordt erkend in functie van het contractueel vastgestelde betalingsschema, zowel naar timing als bedrag toe. De kosten verbonden aan de projecten anderzijds worden in de resultatenrekening geregistreerd op het ogenblik dat de onderliggende prestaties/goederen geleverd worden. Deze werkwijze heeft de komende jaren steeds minder invloed op het resultaat daar de oude projecten maximaal een viertal jaar lopen. Deze werkwijze is een uitdoofscenario.

De interrelatie op deze ESR-code wordt afgestemd zowel kasmatisch als aangerekend. EV ILVO heeft een bedrag van 6.106 KEUR kasmatisch ontvangen en zo gerapporteerd terwijl het Fonds Innoveren en Ondernemen als tegenpartij het bedrag van 6.840 KEUR heeft gerapporteerd. Het verschil van 734 KEUR betreft de verkregen ontvangsten van 2023. EV ILVO heeft 3.604 KEUR aangerekend in haar ESR-uitvoering terwijl het Fonds Innoveren en Ondernemen 6.596 KEUR heeft aangerekend. Het verschil in aanrekening van 2.992 KEUR met de tegenpartij is een gevolg van een verschil in moment van aanrekening van projecten.

7. ESR-code 46.70 Inkomstenoverdrachten van Fonds Wetenschappelijk Onderzoek

Deze ontvangsten liggen 107 KEUR hoger dan begroot. Dit is onder meer het gevolg van een aangepaste aanrekening van ontvangsten voor de onderzoeksprojecten die werden gestart vanaf 2022. Hiervoor wordt verwezen naar bovenvermeld punt 6.

De interrelatie op deze ESR-code wordt afgestemd zowel kasmatisch als aangerekend. EV ILVO heeft een bedrag van 743 KEUR kasmatisch ontvangen wat ook gerapporteerd wordt door het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek als tegenpartij. EV ILVO heeft 661 KEUR aangerekend in haar ESR-uitvoering en het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek 590 KEUR. Het verschil in aanrekening van 71 KEUR met de tegenpartij is een gevolg van een verschil in moment van aanrekening van projecten.

8. ESR-code 49.43 Inkomstenoverdrachten van de federale overheid

In 2024 werden 2.421 KEUR meer ontvangsten geboekt dan begroot. Dit is vooral te wijten aan de begrotingsaanpassing light 2024 waarbij de nieuwe projecten niet werden opgenomen.

De personeelskosten zijn in 2024 gestegen naar 39.469.540,87 EUR (zie punt 13). Het gemiddelde aantal vte's is heel licht gedaald van 487,3 in 2023 naar 487,1 in 2024. De stijging van de kosten is het gevolg van indexverhogingen in december 2023 en juni 2024 alsook van anciënniteitsverhogingen en bevorderingen. In 2024 werden ook 5 contractverbreekingsvergoedingen uitbetaald.

De stijging van de personeelskosten heeft een impact op de federale ontvangsten nl. de ontvangsten in het kader van de reductie bedrijfsvoorheffing en de ontvangsten in het kader van de vermindering van de RSZ wetenschappelijk onderzoek zijn hierdoor gestegen.

9. ESR-code 66.41 Investeringsbijdragen van Financieringsinstrument voor de Vlaamse visserij- en aquacultuursector (FIVA)

Deze ontvangsten liggen 393 KEUR hoger dan begroot. Dit is onder meer het gevolg van een aangepaste aanrekening van ontvangsten voor de onderzoeksprojecten die werden gestart vanaf 2022. Hiervoor wordt verwezen naar bovenvermeld punt 6.

De interrelatie op deze ESR-code wordt afgestemd zowel kasmatig als aangerekend. EV ILVO heeft een bedrag van 591 KEUR kasmatig ontvangen wat ook gerapporteerd wordt door het FIVA als tegenpartij. EV ILVO heeft 529 KEUR aangerekend in haar ESR-uitvoering en het Financieringsinstrument voor Vlaamse visserij- en aquacultuursector 433 KEUR. Het verschil in aanrekening van 96 KEUR met de tegenpartij is een gevolg van een verschil in moment van aanrekening van projecten.

10. ESR-code 77.50 Verkopen van teeltgoederen

De verkopen van teeltgoederen liggen 209 KEUR hoger dan geraamd. Dit betreft vooral de verkoop van dieren en is te wijten aan de hogere dieraantallen die werden verkocht en een hogere prijs die werd verkregen voor de vleesvarkens in 2024. De voorziene aantallen die waren begroot waren 1730 biggen en 1466 vleesvarkens, terwijl er 1892 biggen en 1665 vleesvarkens werden verkocht.

11. ESR-code 88.11 Kredietaflossingen door EU-instellingen/ESR-code 88.17 Terugbetaling van de EU in het kader van de geprefinancierde uitgaven door de entiteit /ESR-code 96.10 Opbrengsten van leningen

Zie hiervoor naar punt 4

12. ESR-code 96.31 Opbrengst van leningen binnen de overheidssector

In 2023 werd een eerste renteloze leningsovereenkomst afgesloten met het Agentschap Facilitair Bedrijf voor een bedrag van 251.734,91 EUR ter financiering van zonnepanelen over een periode van 6 jaar. Hiervan werd reeds een bedrag van 41.955,82 EUR terugbetaald in 2024.

Er werd een tweede renteloze leningsovereenkomst afgesloten met het Agentschap Facilitair Bedrijf voor een bedrag van 28.660,65 EUR ter financiering van zonnepanelen op Dier-1 over een periode van 5 jaar.

BU Uitgaven: 94.037 keuro

13. ESR-code 11.00 Lonen en sociale lasten

De uitgaven voor deze rubriek bedragen 108 % van de begrote cijfers.

Het gemiddeld aantal personeelsleden bleef ongeveer gelijk namelijk 487,3 vte's in 2023 en 487,10 vte's in 2024.

De hogere kosten ten opzichte van de begroting is opnieuw te wijten aan de begrotingsaanpassing light van 2024 waarbij de lonen niet aangepast werden in functie van de bijkomende goedgekeurde projecten.

14. ESR-code 12.11 Algemene werkingskosten vergoed aan andere sectoren dan de overheid

Op deze ESR-code worden zowel de gewone werkingsuitgaven als de uitgaven die betrekking hebben op de infrastructuur en op de aankoopcentrale geboekt. Het bedrag aan uitgaven van de aankoopcentrale bedragen 4.013 KEUR. De infrastructuurkosten kunnen niet geactiveerd worden omdat het EV ILVO geen eigenaar is van de grond en de gebouwen.

De uitgaven voor deze rubriek liggen hoger dan de begrote cijfers nl. 1.396 KEUR. De reden voor de hogere uitgaven is te wijten aan de begrotingsaanpassing light van 2024. Voor het nieuwe gebouw in Oostende werden uitgaven voor een bedrag van 141 KEUR geboekt in 2024.

15. ESR-code 71.12 Aankopen van gronden in binnenland

In 2024 werden landbouwgronden aangekocht voor een bedrag van 227 KEUR.

16. ESR-code 74.22 Verwerving van overige investeringsgoederen

Ingevolge onvoldoende ramingen werd het budget voor deze rubriek met 801 KEUR overschreden. Dit is te wijten aan de begrotingsaanpassing light 2024 waarbij een ruim deel van de investeringen niet werd geactualiseerd. In 2024 werden een mini UHT voor een bedrag van 330 KEUR (project Innolab) en een dubbele walsdroger voor een bedrag van 322 KEUR (project Microbial protein transition) aangekocht.

17. ESR-code 74.60 Verwerving van teeltgoederen

Er werd in totaal voor 34 KEUR meer aangekocht dan begroot. De hogere uitgaven hebben betrekking op de zaden.

18. ESR-code 81.12 Kredietverleningen aan bedrijven

Op deze ESR-code wordt het bedrag van de voorschotten van de zaden die niet zijn geschoond op het einde van het jaar verwerkt. Voor 2024 bedraagt dit 5 KEUR. Anderzijds werd op deze ESR-code een ontvangst geboekt van 16 KEUR. Dit betreft de cofinanciering voor een project "Klimaattraject vleesvee" dat nog niet werd goedgekeurd.

19. ESR-code 84.11 Kredietverlening aan EU-instellingen / ESR-code 84.17 Kredietverlening aan EU-instellingen / ESR-code 91.10 Aflossing van de overheidsschuld

Zie hiervoor naar punt 4.

20. ESR-code 85.50 Kredietverleningen aan andere institutionele groepen (federale overheid, gemeenschappen, gewesten, gemeenschapscommissies)

Op deze ESR-code worden de borgtochten die betaald en ontvangen worden geboekt. In boekjaar 2024 werd een bedrag van 55 KEUR ontvangen en werd een bedrag van 7 KEUR betaald waardoor er een verschil is van 48 KEUR.

21. ESR-code 008.21 Overgedragen saldo / U03.22 Over te dragen saldo

Bij de begrotingsopmaak werd er een intering geraamd van -1.300 KEUR terwijl bij de uitvoering een opbouw van 9.240 KEUR werd bekomen. Dit resulteert in een verschil van 10.540 KEUR tussen de uitvoering en de begroting bij ESR-code U03.22 Over te dragen saldo. De ESR verwerking van de Europese projecten geeft een positieve invloed op de opbouw van 3.796 KEUR (nieuwe EU-projecten vanaf 2022 : 4.560 KEUR en oude EU-projecten : -764 KEUR).

1.3.3. Overige entiteiten onder toezicht

Er waren geen entiteiten onder toezicht binnen dit ISE.

VII. BELEIDSVELD: PROMOTIE LANDBOUW, TUINBOUW EN ZEEVISSERIJ

Het beleidsveld 'Promotie landbouw, tuinbouw en zeevisserij' omvat één inhoudelijk structuurelement, nl. Promotie landbouw, tuinbouw en zeevisserij.

1. ISE PROMOTIE LANDBOUW, TUINBOUW EN ZEEVISSERIJ

Dit inhoudelijk structuurelement heeft betrekking op promotie voor hoofdzakelijk primaire producten uit Vlaanderen i.c. promotie voor zuivelproducten, aardappelen, groenten & fruit, vis, vlees, bier, bioproducten, streekproducten, bloemen & planten van bij ons. Deze promotie wordt steeds getoetst aan het duurzaamheidscharter van VLAM. Deze promotie is generiek, los van merk of winkel, en wordt gevoerd in binnen- en buitenland.

In concreto heeft dit inhoudelijk structuurelement betrekking op de activiteiten van VLAM vzw.

Prestatie-indicator

- **Omschrijving**

Benaming	Het bereik van het platform Lekker van bij ons als maatstaf voor de voorkeur van de Vlaming voor producten van bij ons.
Definitie	VLAM heeft als decretale opdracht de Vlaming bewust te helpen kiezen voor producten van bij ons. Het vlaggenschip hierbij is het platform Lekkervanbijons, waar de Vlaming inspiratie vindt voor zijn keuze. Het aantal bezoekers dat de weg vindt naar Lekkervanbijons is hiervoor een goed meetbare maatstaf.
Relevantie	VLAM trekt de aandacht van de Vlaamse consumenten op de Vlaamse voeding via de koepel Lekkervanbijons. Dit gebeurt via inspireren & storytelling, waarbij ook aandacht gaat naar de inspanningen die de Vlaamse producenten leveren op vlak van kwaliteit en duurzaamheid. Bovendien richt dit platform zich op diverse doelgroepen, gaande van consumenten tot B2B-partners uit retail en horeca. Ook voor spelers uit de korte keten vormt dit platform een unieke kans om een ruim publiek te bereiken. Dit platform wordt pas relevant bij een voldoende groot bezoekersaantal.
Berekeningswijze	VLAM volgt via Google analytics continu het aantal bezoekers, evenals de kwaliteit van de bezoeken a.d.h.v. de bezoektijd en het aantal pagina's dat een bezoeker bekijkt.
Bron	Data komen uit Google analytics. VLAM verwerkt deze tot een rapport.
Meetfrequentie	Per kwartaal

- **Evolutie indicator in 2024**

	2023	2024
Bereik (aantal bezoekers)	Totaal: 8 miljoen bezoekers	Totaal: 8,9 miljoen bezoekers Per kwartaal: - Q1: 2.308.586 - Q2: 2.088.859 - Q3: 2.094.515 - Q4: 2.698.472

1.1. Strategische doelstellingen

In de beleidsnota 2019-2024 Landbouw en Visserij was voor dit inhoudelijke structurelement volgende SD ingeschreven:

- SD5. Lekker Van Bij Ons

VLAM zette in 2024 verder in op de versterking van de Vlaamse voedsel economie, van Vlaanderen als voedsel regio en op een sterkere weerbaarheid van de sector.

Het centrum speelt daartoe een verbindende rol tussen partners uit het brede voedselsysteem, van producenten over verwerkers tot horeca en handel. Om de connectie tussen deze spelers te bevorderen, lanceerde VLAM in 2024 het platform 'Lekker van bij ons Connect'. Dit is een interactief vervolg op het project 'Voedsel verbindt boer en burger' en bijhorende ambassadeursnetwerk dat VLAM in 2021 lanceerde. Nieuw is dat bedrijven via een slim algoritme en artificiële intelligentie voorstellen tot samenwerken met professionele partners ontvangen.

In de communicatie naar het brede publiek vertrekt VLAM steeds vanuit de centrale platformen www.lekkervanbijons.be en www.groenvanbijons.be, die jaarrond aangedreven worden door een wekelijkse nieuwsbrief en posts op sociale media. Consumenten vinden hier inspiratie, productinformatie inzake voedingsvaardigheden en gezondheid, en krijgen tevens inzicht in de inspanningen die de Vlaamse producenten dagelijks voeren om kwalitatieve en duurzame producten te leveren. Dit laatste gebeurde aan de hand van reportages en interviews waarin telkens de trots en het vakmanschap van de producent centraal stonden.

Nieuw in 2024 was de campagne 'de Lekker van bij ons reflex' die de voorkeur voor binnenlandse producten bij de Vlaamse consument moest verhogen. Deze liep initieel enkel online maar dankzij extra middelen kon VLAM de campagne in 2024 versterken via spots op tv en radio. Naast deze overkoepelende campagne zorgen ook de productspecifieke campagnes van VLAM voor het groeiende succes van het kookplatform. Gezien alle binnenlandse campagnes de signatuur 'Lekker van bij ons' dragen, versterken ze elkaar. De logobekendheid van Lekker van bij ons kende in 2024 een forse groei tot 63%. De inspanningen leverden ook resultaten op gebied van het bereik van het kookplatform: het aantal bezoeken op www.lekkervanbijons.be steeg tot 12,7 miljoen in 2024, het aantal abonnees op de nieuwsbrief rondde de kaap van 100.000 en de online community groeide verder op de verschillende sociale media. De sterkste groei werd genoteerd op de Instagram-pagina, die voor VLAM erg relevant is om de doelgroep van jongere Vlamingen te kunnen bereiken.

'Lekker van bij ons' richt zich onder de naam 'Lekker van bij ons PRO' ook naar verswinkels, retail, horeca en hotelscholen. Deze laatste groep kreeg o.a. verschillende workshops rond aardappelen, vlees en vis van bij ons aangeboden.

Alle binnenlandse campagnes samen hadden hun effect op de voorkeur voor producten van bij ons. 51% van de Vlamingen gaf in 2024 aan dat ze het belangrijk vinden dat producten lokaal geproduceerd zijn, een stijging van maar liefst 6% t.o.v. 2023.

Naast de binnenlandse activiteiten vormde ook exportpromotie in 2024 een belangrijke pijler voor VLAM. VLAM maakt Vlaanderen als innovatieve voedsel- en sierteelt regio bekend via www.freshfromflanders.com, waar importeurs informatie

en mogelijke leveranciers in de uitgebreide leveranciersdatabank vinden. De Vlaamse bedrijven kunnen via een login marktstudies en handelsvoorstellen raadplegen. Daarnaast faciliteerde VLAM de exportbedrijven via onder meer de organisatie van groepsstanden op beurzen, eigen events en internationale persbezoeken.

Tot slot is VLAM ook een sterk kenniscentrum dat over een schat aan marktinformatie beschikt, zowel over consumentengedrag als over de evolutie binnen retail, foodservice en exportmarkten. Deze data worden ingezet voor de optimalisatie van de eigen werking en worden ook actief verspreid naar een breed netwerk van professionele relaties. Verder biedt deze marktkennis nuttige inzichten voor beleidsvoorbereiding. Zo worden data van VLAM ingezet in de opvolging van het eiwitbeleid en was VLAM opnieuw medeauteur van de eiwitmonitor die uitgebracht werd in het kader van de eiwitstrategie.

De vele consumenteninzichten die VLAM jarenlang verzamelde, werden voor de eerste keer gebundeld in een boekvorm: de 5G-mix. In dit boek wordt het voedingsgedrag van de Vlaming ontrafeld aan de hand van 5 belangrijke elementen, nl. genot, gemak, geld, gezondheid en geweten. Vanaf april 2024 was het boek online te raadplegen en te bestellen via de webshop van VLAM. De inzichten rond de 5G-mix werden tijdens diverse events en seminars toegelicht aan diverse stakeholdergroepen van VLAM.

1.2. Operationele doelstellingen

In de beleidsnota 2019-2024 waren geen OD's voor deze SD opgenomen. Zie toelichting bij SD 5.

1.3. Budgettair kader voor het begrotingsjaar

PROMOTIE LANDBOUW, TUINBOUW EN ZEEVISSERIJ, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK 2024			VEK 2024		
2024	BA	BA-JR	BU	BA	BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	5.620	5.620	5.620	5.620	5.620	5.620
Toelagen IS	0	0	0	0	0	0
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	5.620	5.620	5.620	5.620	5.620	5.620

1.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangsten

Er zijn geen ontvangstenartikelen binnen dit ISE.

Uitgaven

KB0-1KGG2FA-WT – VLAAMS CENTRUM VOOR AGRO- EN VISSERIJMARKETING

Korte inhoud begrotingsartikel:

VLAM is decretaal sinds 1 januari 2006 een privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap. Jaarlijks wordt aan VLAM een subsidie toegekend ter dekking van de werkingskosten, het horizontaal programma en bijzondere accentenen opdrachten inzake beleidsvoering, waarvan VLAM met de uitvoering is gelast.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024	BA 2024	BA-JR 2024	BU 2024
Uitgaven	5.620	5.620	5.620	5.620	5.620	5.620

Inhoudelijke toelichting:

Conform de aanrekenregels van VCO werd de subsidie voor 2024 volledig vastgelegd en vereffend.

1.3.2. Overige entiteiten onder gezag

Er zijn geen entiteiten onder gezag binnen dit ISE.

1.3.3. Overige entiteiten onder toezicht

Er zijn geen entiteiten onder toezicht binnen dit ISE.

VIII. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD

1. Apparaatskredieten

(duizend euro)

2024	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA	6.423	3	0	76.628	76.628
BA-JR	6.423	3	0	82.889	83.138
BU	7.298	957	0	80.433	80.754

PROGRAMMA KA - KB0 – AGENTSCHAP LV

(duizend euro)

2024	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA	3.910	3	0	52.423	52.423
BA-JR	3.910	3	0	58.190	58.439
BU	4.759	957	0	56.199	56.520

PROGRAMMA KA - KD0 – INSTITUUT VOOR LANDBOUW EN VISSERIJONDERZOEK

(duizend euro)

2024	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA	2.513	0	0	24.205	24.205
BA-JR	2.513	0	0	24.699	24.699
BU	2.539	0	0	24.234	24.234

Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Agentschap Landbouw en Zeevisserij

PROGRAMMA KA - KB0 - AGENTSCHAP LV

Ontvangsten

KB0-9KAXAZZ-OW – ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit middelenartikel heeft betrekking op

- De ontvangsten van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij die deel uitmaken van de algemene ontvangsten van de Vlaamse begroting;

- Ontvangsten in kader van de afspraken rond aanrekening van EU-tussenkomensten.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2024	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA	3.910	0	0	0	0
BA-JR	3.910	0	0	0	0
BU	4.759	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

De gerealiseerde ontvangsten liggen hoger dan de geraamde ontvangen als gevolg van een terugbetaling van een dubbele betaling vanuit enerzijds Vlaamse veerkacht en anderzijds vanuit Brexit Adjustment Reserve.

KB0-9KAXTZZ-OI – ONTVANGSTEN INTERNE STROMEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit zijn ontvangsten voor lonen en andere uitgaven die binnen de Vlaamse Gemeenschap integraal of gedeeltelijk worden (terug)betaald aan het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2024	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA	0	0	0	0	0
BA-JR	0	0	0	0	0
BU	0	755	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

De gerealiseerde ontvangsten hebben betrekking op de 42% tussenkomst vanuit het FIVA in kader van het controleprogramma visserij EFMZVA.

KB0-9KAXTZZ-OW – ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel betreft ontvangsten voor loonkosten en andere uitgaven die door externen integraal of gedeeltelijk worden terugbetaald.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2024	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA	0	3	0	0	0

BA-JR	0	3	0	0	0
BU	0	202	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

De gerealiseerde ontvangsten waren hoger dan initieel ingeschreven. In 2024 waren er ontvangsten voor onder meer terugbetaling van uitgaven die door het Agentschap Landbouw en Zeevisserij werden voorgefinancierd, bv buitenlandse zendingen, Vlaams luik van controleprogramma EFMZVA. In 2024 waren er ook bijdragen van externen voor medefinanciering van activiteiten in kader van het EU-voorzitterschap.

Uitgaven

KB0-1KAG4ZY-LO – VLAAMS FONDS VOOR LANDBOUW EN VISSERIJ

Korte inhoud begrotingsartikel:

Met de inwerkingtreding van de Plantengezondheidsverordening (VO 2016/2031) eind 2019 werd het Vlaams Gewest de facto gedeeltelijk bevoegd voor plantengezondheid (naast de federale overheid).

Om invulling en uitvoering te geven aan deze nieuwe taken, keurde de Vlaamse Regering eind 2022 twee besluiten goed (BVR van 23 december 2022 tot uitvoering van de Europese plantengezondheidsregels voor het plantaardig teeltmateriaal en BVR van 23 december 2022 tot vaststelling van de retributies voor de toelating of registratie van rassen van land- en tuinbouwgewassen, voor de uitoefening van bepaalde beroepen in de sector van het plantaardige teeltmateriaal, voor de keuring en controle van dat materiaal en voor de keuring en controle bij de productie van hop en hopproducten, laatst gewijzigd bij het besluit van 8 maart 2024).

Dit uitgavenartikel is bestemd voor de aanrekening van personeelskosten van extra personeel voor het Agentschap Landbouw en Zeevisserij om bijkomende taken uit te voeren. Dit artikel vormt samen met artikel KB0-1KDB4BV-IS en artikel KB0-1KDB4BF-WT langs uitgavenzijde de tegenhanger van het ontvangstenartikel KB0-9KDBTBF-OW en KB0-9KDBTBF-OI.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2024	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA	0	0	0	307	307
BA-JR	0	0	0	280	280
BU	0	0	0	193	193

Inhoudelijke toelichting:

Het krediet werd aangewend voor de betaling van personeelskosten van de betrokken personeelsleden.

KB0-1KAX2ZZ-LO – LONEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel betreft de kredieten voor de betaling van de wedden van de stautaire en contractuele personeelsleden van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij en personeelsgebonden uitgaven zoals, groeipakket, maaltijdcheques, schoolpremie, vakantiegeld en eindejaarstoelage, woonwerk-verkeer,... Dit betreft zowel de reguliere loonkosten als door EU-gesubsidieerde loonkosten.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2024	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA	0	0	0	46.405	46.405
BA-JR	0	0	0	48.888	48.888
BU	0	0	0	49.101	49.100

Inhoudelijke toelichting:

De evolutie van BA naar BA-JR is het gevolg van diverse boekingen en herverdelingen vanuit o.a. de indexprovisie, de PAS-provisie, de provisie voor EU-voorzitterschap, sectoraal akkoord, ...

De beschikbare middelen werden volledig aangewend.

KB0-1KAX2ZZ-WT – WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Binnen dit artikel kaderen volgende elementen:

- Algemene werkingskosten informatica;
- Algemene werkingskosten – uitgaven werkingskosten en aankoop van niet duurzame goederen en diensten voor het agentschap Landbouw en Zeevisserij;
- Schadevergoedingen aan derden;
- Aankopen en investeringen informatica;
- Andere investeringen;
- EU-gesubsidieerde werking;
- Technische bijstand GLB-Strategisch Plan – luik werking apparaat;
- Technische bijstand EFMZVA-programma – luik werking apparaat;
- Uitgaven in kader van het EU-voorzitterschap.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2024	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA	0	0	0	5.708	5.708
BA-JR	0	0	0	5.718	5.718
BU	0	0	0	5.363	5.480

Inhoudelijke toelichting:

De evolutie van BA naar BA-JR is het gevolg van een herverdeling van 10.000 euro in kader van het EU-voorzitterschap 2024.

Het beschikbare budget werd besteed aan de voorziene uitgavenonderdelen.

KB0-1KAX4ZZ-LO – LONEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft loonlastuitgaven van personeelsleden die extern worden gefinancierd, maar niet door de EU.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2024	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA	0	0	0	0	0
BA-JR	0	0	0	1.975	2.158
BU	0	0	0	1.278	1.462

Inhoudelijke toelichting:

Budget BA heeft betrekking op de in de administratieve begroting in geschreven kredieten voor 2024. Bij budget BA-JR zijn de reële toegewezen ontvangsten opgenomen, vermeerderd met de niet aangewende toegewezen ontvangsten uit vorige jaren.

Het budget werd aangewend voor loonkosten van personeelsleden van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij.

KB0-1KAX4ZZ-WT – WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel is het tweede luik van een variabel krediet gelinkt aan het ontvangstenartikel KB0-9KAXTZZ-OW en is bestemd voor uitgaven van personeelsleden waarvoor een terugbetaling door externen gebeurt. In kader van het EU-voorzitterschap worden ook uitgaven waarvoor andere partners of overheden bijdragen deels hierop aangerekend.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2024	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA	0	0	0	3	3
BA-JR	0	0	0	1.329	1.395
BU	0	0	0	265	286

Inhoudelijke toelichting:

Budget BA heeft betrekking op de in de administratieve begroting in geschreven kredieten voor 2024. Bij budget BA-JR zijn de reële toegewezen ontvangsten opgenomen, vermeerderd met de niet aangewende toegewezen ontvangsten uit vorige jaren.

De aanwending in VAK is 264.680 euro en in VEK 286.370 euro.

Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek IVA

PROGRAMMA KA - KD0 - INSTITUUT VOOR LANDBOUW EN VISSERIJONDERZOEK

Bij de oprichting van het beleidsdomein WEWILS is ILVO onderdeel geworden van het beleidsveld Innovatie. De structuur van de begroting werd pas bij begroting 2025 aangepast aan de nieuwe organisatiestructuur.

Aangezien de BBU 2024 de structuur van de BBT 2024 volgt, wordt IVA ILVO hier toch nog nader besproken.

Ontvangsten**KD0-9KAXAZZ-OW – ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN****Korte inhoud begrotingsartikel:**

In uitvoering van een advies van de Algemene Gegevensbank (AGB) over de boekhoudkundige verwerking van de niet doorgestorte bedrijfsvoorheffing voor kenniswerkers is sinds 2018 een algemeen ontvangstenartikel ingeschreven voor ILVO. Gezien de loonuitgaven vroeger netto begroot werden, m.a.w. waarop het vrijgesteld bedrag op de loonuitgaven in mindering werd gebracht, moet a rato van datzelfde bedrag een algemene ontvangst worden ingeschreven.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2024	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA	2.513	0	0	0	0
BA-JR	2.513	0	0	0	0
BU	2.539	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

In 2024 werd voor een bedrag van 2.539 keuro euro als algemene ontvangst geboekt.

Uitgaven**KD0-1KAX2ZZ-LO – LONEN**

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft de kredieten voor de betaling van wedden van de personeelsleden van het IVA ILVO en personeel-gebonden uitgaven zoals groeipakket, maaltijdcheques, mandaattoelage, schoolpremie, vakantie- en eindejaartoeelage, woon-werkverkeer...

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2024	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA	0	0	0	17.650	17.650
BA-JR	0	0	0	18.144	18.144
BU	0	0	0	17.679	17.679

Inhoudelijke toelichting:

De evolutie van BA naar BA-JR is het gevolg van diverse boekingen en herverdelingen vanuit o.m. de indexprovisie en sectoraal akkoord, ...

De beschikbare middelen werden aangewend voor loonkosten van personeelsleden van het IVA ILVO.

KD0-1KAX2ZZ-WT – WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft:

- Uitgaven voor aankoop van niet-duurzame goederen;
- Uitgaven voor aankoop van materiaal en producten voor allerlei plant- en diergerelateerde proefnemingen, onderhoud, monitoring van het mariene milieu,...;
- Kosten m.b.t. onderzoeks- en uitwisselingsprojecten voor verblijf van buitenlandse onderzoekers en stagiairs in het kader van internationale samenwerking van ILVO met derde landen;
- Allerhande werkingsuitgaven i.v.m. informatica;
- Uitgaven voor onderhoud van onderzoeksinfrastructuur;
- Uitgaven voor digitalisering en dataopslag;
- Uitgaven voor aankoop van duurzame goederen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2024	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA	0	0	0	6.555	6.555
BA-JR	0	0	0	6.555	6.555
BU	0	0	0	6.555	6.555

Inhoudelijke toelichting:

Het beschikbare krediet werd volledig aangewend en besteed aan de voorziene uitgavenposten.

2. Begrotingsprogramma's zonder beleidsveld

Binnen het beleidsdomein WEWILS – luik Landbouw zijn er geen begrotingsprogramma's zonder beleidsveld.

IX. LIJST MET AFKORTINGEN

AO	Algemene Ontvangsten
BA	Goedgekeurde begroting zoals neergelegd bij Vlaams Parlement
BA-JR	Goedgekeurde begroting inclusief herverdelingen en overdrachten, zoals opgenomen in de jaarrekening
BBT	Beleids- en Begrotingstoelichting
BU	Begrotingsuitvoering zoals opgenomen in de jaarrekening
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
DVW	De Vlaamse Waterweg
EC	Europese Commissie
ESR	Europees Stelsel van nationale en regionale Rekeningen
FIVA	<u>Financieringsinstrument voor de Vlaamse visserij- en aquacultuursector</u>
GLB	Geleenschappelijk Landbouwbouwbeleid
GLB-SP	Vlaams GLB-Strategisch Plan
IPM	Geïntegreerde gewasbescherming
IS	Interne stromen (ESR-aggregaat)
ISE	Inhoudelijk structuurelement
IVA	Intern Verzelfstandigd Agentschap
LE	Leningen (ESR-aggregaat)
LO	Leningontvangsten
LO	Lonen (ESR-aggregaat)
MVG	Ministerie Vlaamse Gemeenschap
OI	Ontvangsten Interne Stromen (ESR-aggregaat)
OL	Ontvangsten Leningen (ESR-aggregaat)
OP	Ontvangsten Participaties (ESR-aggregaat)
OW	Ontvangsten Werking en Toelagen (ESR-aggregaat)
PA	Participaties (ESR-aggregaat)
PR	Provisies (ESR-aggregaat)
TO	Toegewezen ontvangsten
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën
VAK	Vastleggingskrediet
VEK	Vereffeningskrediet
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
WT	Werking en Toelagen (ESR-aggregaat)

X. BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'

Soort initiatief	Aard	Titel	Korte omschrijving	Stand van zaken
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Vlaams Pachtdecreet	De bestaande pachtwetgeving wordt hervormd en vervangen door een Vlaams Pachtdecreet	Vlaams Pachtdecreet van 13 oktober 2023, BS van 28 november 2023
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het Vlaams Pachtdecreet van 13 oktober 2023	Er wordt uitvoering gegeven aan de bepalingen van het Vlaams Pachtdecreet van 13 oktober 2023 die uitvoering behoeven.	Besluit van 26 januari 2024, BS van 22 februari 2024
Nieuw decreet of wijziging decreet	Regelgeving	Decreet tot wijziging van het decreet van 22 december 2006 houdende inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid en van het landbouwbeleid	Er worden diverse technische aanpassingen aangebracht aan het decreet van 22 december 2006 houdende inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid en van het landbouwbeleid.	Decreet van 29 maart 2024, BS 23 april 2024
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 9 februari 2007 houdende bepalingen tot inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid en van het landbouwbeleid	Er worden diverse technische wijzigingen aangebracht aan het besluit van de Vlaamse Regering van 9 februari 2007 houdende bepalingen tot inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid en van het landbouwbeleid	Besluit van 19 april 2024

Nieuw decreet en wijziging decreten	Regelgeving	Het decreet houdende wijziging van diverse decreten over het landbouw- en visserijbeleid	Een aantal bestaande decreten inzake het landbouw- en visserijbeleid worden gewijzigd. De wijzigingen betreffen een aanpassing aan het nieuwe gemeenschappelijke landbouwbeleid, invoeging van rechtsgronden noodzakelijk voor de uitvoering van bepaalde aspecten van de Europese plantengezondheidsregelgeving, de invoeging van een decretaal kader dat beantwoordt aan artikel 22 van de Grondwet, de omschakeling van strafrechtelijke naar administratieve handhaving van de naleving van de visserijregelgeving, een aantal aanpassingen naar aanleiding van de omvorming van het Departement Landbouw en Visserij naar een agentschap waarin zowel de beleidsvoorbereiding als de beleidsuitvoering ten aanzien van dit beleidsveld wordt aan toevertrouwd, een aantal technische aanpassingen en verduidelijkingen en een aantal actualisaties. Tenslotte is er ook een rechtsgrond voorzien voor de kringenfinanciering.	Decreet van 29 maart 2024
-------------------------------------	-------------	--	--	---------------------------

Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering over de reglementering van de handel in en de keuring en certificering van teeltmateriaal van hop	Regeling certificering van de productie van teeltmateriaal van hop	Besluit van 8 maart 2024, BS 25 april 2024
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Fokkerijbesluit van 17 mei 2019	Schrapping hondenfokkerij vanwege overdracht naar bevoegdheidsdomein Leefmilieu/dierenwelzijn en aanpassingen aan het fokkerijbesluit ter verder optimalisering	Besluit van 23 februari 2024, BS 26 maart 2024
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 6 mei 2022 over de handelsnormen voor consumptie-eieren en tot invoering van een erkenningsplicht voor leghennenbedrijven en een registratieplicht voor pakstations	Aanpassingen ten gevolge van wijzigingen aan de Europese regels (handelsnormen pluimveevlees en consumptie-eieren)	Besluit van 3 mei 2024, BS 31 juli 2024
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering over de gemeenschappelijke ordening van de markten in de sector groenten en fruit	Toepassing van het GLB 2023-2027	Besluit van 18 november 2022, BS 10 maart 2023
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 maart 2003 tot oprichting van een Vlaams	Toepassing van het GLB 2023-2027	Besluit van 25 november 2022, BS 7 december 2022

		betaalorgaan voor het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling en het Europees Landbouwgarantiefonds		
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot oprichting en samenstelling van het monitoringcomité ter implementatie van het Vlaams strategisch GLB-plan voor de periode 2023-2027	Toepassing van het GLB 2023-2027	Besluit van 10 maart 2023, BS 14 augustus 2023
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering over steun voor productieve investeringen en opstartverrichtingen in de landbouw	Toepassing van het GLB 2023-2027	Besluit van 21 april 2023, BS 18 juli 2023
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering betreffende steun aan niet-productieve investeringen voor milieu- en klimaatdoelen	Toepassing van het GLB 2023-2027	Besluit van 21 april 2023, BS 17 juli 2023
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering over de subsidiëring van operationele groepen in het kader van het Europees Innovatiepartnerschap voor productiviteit en duurzaamheid in de landbouw	Toepassing van het GLB 2023-2027	Besluit van 21 april 2023, BS 16 mei 2023

Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van subsidies voor sensibiliseringsacties om duurzame landbouw te bevorderen	Toepassing van het GLB 2023-2027	Besluit van 21 april 2023, BS 30 mei 2023
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de voorschriften voor de rechtstreekse betalingen aan landbouwers in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid	Toepassing van het GLB 2023-2027	Besluit van 21 april 2023, BS 30 mei 2023
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de voorschriften voor subsidies voor de uitvoering van maatregelen met een gunstig effect op het milieu, het klimaat en de biodiversiteit	Toepassing van het GLB 2023-2027	Besluit van 21 april 2023, BS 12 mei 2023
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de voorschriften voor subsidies voor de aanplant en het onderhoud van boslandbouwsystemen	Toepassing van het GLB 2023-2027	Besluit van 21 april 2023, BS 4 mei 2023
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering over het combineren van agromilieuklimaatmaatregelen, ecoregelingen en beheerovereenkomsten	Toepassing van het GLB 2023-2027	Besluit van 12 mei 2023, BS 19 juli 2023

Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering houdende maatregelen voor de verbetering van de productie en afzet van producten van de bijenteelt	Toepassing van het GLB 2023-2027	Besluit van 7 juli 2023, BS 20 september 2023
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering over steun voor investeringen voor duurzame verwerking en afzet van landbouwproducten	Toepassing van het GLB 2023-2027	Besluit van 6 oktober 2023, BS 16 november 2023
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van steun voor de uitwisseling van kennis en verspreiding van informatie in de landbouwsector	Toepassing van het GLB 2023-2027	Besluit van 6 oktober 2023, BS 13 december 2023
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering over de steun voor de opstart van of de omschakeling naar een toekomstgerichte duurzame ondernemingsstrategie op een landbouwbedrijf	Toepassing van het GLB 2023-2027	Besluit van 6 oktober 2023, BS 13 november 2023
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van steun voor de uitwisseling van kennis en verspreiding van informatie in de landbouwsector	Toepassing van het GLB 2023-2027	Besluit van 6 oktober 2023, BS 13 december 2023

Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering betreffende contractuele onderhandelingen in de zuivelsector		Besluit van 23 december 2022, BS van 27 maart 2023
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van de Europese plantengezondheidsregels voor plantaardig teeltmateriaal	Toepassing nieuwe Europese Plantengezondheidsverordening (EU) 2016/2031 en de Officiële Controleverordening (EU) 2017/625	Besluit van 23 december 2022, BS van 7 februari 2023
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 2018 houdende vaststelling van de retributies voor de toelating van de rassen tot de rassenlijsten, voor de registratie van rassen van teeltmateriaal van fruitgewassen in het rassenregister, voor de uitoefening van bepaalde beroepen in de sector van het plantaardige teeltmateriaal en voor de keuring van dat materiaal	Toepassing van de Europese Plantengezondheidsverordening (EU) 2016/2031 en de Officiële Controleverordening (EU) 2017/625 + wijziging van de bestaande regeling (in kader van de handelsrichtlijn en rassenlijsten)	Besluit van 23 december 2022, BS van 1 februari 2023

Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 december 2022 tot vaststelling van de retributies voor de toelating of registratie van rassen van land- en tuinbouwgewassen, voor de uitoefening van bepaalde beroepen in de sector van het plantaardige teeltmateriaal, voor de keuring en controle van dat materiaal en voor de keuring en controle bij de productie van hop en hopproducten	Vanwege de later dan voorziene inwerkingtreding van het BVR van 23/12/2022 (op 1/1/2024 i.p.v. eind 2023) is de uitzonderlijk hoge inflatie die in het jaar 2022 opgetreden is, niet doorgerekend kunnen worden, zoals het besluit voorziet. De nieuwe tarieven nemen deze inflatie mee in rekening, naast een beperkt aantal andere kleine aanpassingen die eveneens in het besluit opgenomen worden.	Besluit van 8 maart 2024, BS van 16 april 2024
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering over de vaststelling van retributies voor de taken die toevertrouwd zijn aan het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen door het Vlaamse Gewest voor de toepassing van beschermende maatregelen tegen plaagorganismen bij planten	Retributies die FAVV mag innen bij de marktdeelnemers voor de opdrachten die ze voor het gewest uitoefent in het kader van het samenwerkingsakkoord van 5 januari 2021 in het kader van de plantengezondheid	Besluit van 7 juli 2024, BS van 29 augustus 2024
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 april 2007 betreffende de kenmerken waartoe het onderzoek van	Omzetting van Richtlijnen 2022/1647 en 2022/1648	Besluit van 31 maart 2023, BS 10 mei 2023

		bepaalde rassen van landbouw- en groentegewassen zich ten minste moet uitstrekken, en de minimumeisen voor dat onderzoek, wat betreft afwijkingen voor de biologische rassen van landbouw- en groentegewassen die geschikt zijn voor biologische teelt		
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 26 april 2013 houdende vaststelling en organisatie van de indeling van geslachte runderen en van geslachte varkens	Inzake karkasclassificatie zal ook een aanpassing van de actuele wetgeving opgemaakt worden, voornamelijk in het licht van het doorsturen en bewaren van gegevens van geslachte runderen en varkens, en het ter beschikking stellen van nieuwe gegevens aan de Vlaamse producenten in het kader van betrouwbaarheid, transparantie en optimalisering van de bedrijfsvoering.	Wijziging besluit in opmaak
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering over de bescherming van geografische aanduidingen van gedistilleerde dranken	Aanpassingen ten gevolge van wijzigingen aan de Europese regelgeving	Besluit van 16 december 2022, BS van 14 april 2023
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering over de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van	Aanpassingen ten gevolge van wijzigingen aan de Europese regelgeving	Besluit van 16 december 2022, BS van 14 april 2023

		landbouwproducten en levensmiddelen, en de gegarandeerde traditionele specialiteiten voor landbouwproducten en levensmiddelen		
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering over de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van wijnbouwproducten	Aanpassingen ten gevolge van wijzigingen aan de Europese regelgeving	Besluit van 16 december 2022, BS van 14 april 2023
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie en het besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2019 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, wat betreft de oprichting van het beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie	Dit besluit regelt de samenvoeging van de beleidsdomeinen EWI, WSE en LV tot een nieuw beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie.	Besluit van 15 september 2023, BS 25 oktober 2023
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot oprichting van een intern verzelfstandigd Agentschap "Landbouw en Zeevisserij".	Dit besluit richt het intern verzelfstandigd Agentschap "Landbouw en Zeevisserij" op, de rechtsopvolger van het Departement Landbouw en Visserij	Besluit van 15 september 2023, BS 25 oktober 2023

Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot aanpassing van de sectorale landbouwregelgeving naar aanleiding van de oprichting van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij	Dit besluit past de sectorale landbouwregelgeving aan de oprichting van het nieuwe beleidsdomein en agentschap aan.	Besluit van 26 januari 2024, BS 13 maart 2024
-------------------------	-------------	--	---	---

XI. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE RESOLUTIES EN MOTIES VAN HET VLAAMS PARLEMENT'

Er waren in 2024 geen aangenomen resoluties en moties van het Vlaams Parlement met betrekking tot het landbouwbeleid.

XII. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE AANBEVELINGEN VAN HET REKENHOF'

Voor wat betreft de opvolging van de aanbevelingen van het Rekenhof in het rapport 'Hoe Vlaanderen voedselverspilling en voedselverlies bestrijdt' (maart 2021)', verwijs ik naar de tabel XII in bijlage bij de BBT BU 2021.

Er zijn geen andere of recente aanbevelingen van het Rekenhof met betrekking tot het landbouwbeleid.

XIII. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE ARRESTEN VAN HET GRONDWETTELIJK HOF EN VAN HET HOF VAN JUSTITIE'

Er zijn geen arresten van het Grondwettelijk Hof en het Hof van Justitie die betrekking hebben op het Landbouwbeleid.